

CSABAGYÖNGYE KULTURÁLIS KÖZPONT

INTÉZMÉNYI STRATÉGIA

2015-2020

Göngyöltett tervezés: 2016. július 1.

TARTALOM

(Általános adatok)

I. A CSABAGYÖNGYE KULTURÁLIS KÖZPONT TÁRSADALMI KÖRNYEZETE

1. A makrokörnyezet
2. Versenytárs-elemzés
3. A közművelődési szektor helyzete
4. Intézményi SWOT-analízis
5. Klímateszt

II. A SZELLEMI ÖRÖKSÉG

1. A keresztény etika
2. A nemzeti gondolat
3. A tradicionális polgári értékrend

III. A „CÉLCSOPORTOK”

1. A gyermekek
2. Az ifjúság
3. A felnőtt korosztály
4. Az idősek

IV. AZ AGÓRA-PROGRAM, MINT A CSABAGYÖNGYE MŰKÖDÉSÉNEK KÖZPONTI SZERVEZŐRENDSZERE

1. Az Agóra-program fenntarthatósága
  - 1.1. Multifunkcionális közösségi központ működtetése
  - 1.2. TÉKA. Széles spektrumú szolgáltatások egy komplexumban
  - 1.3. Területi közművelődési tanácsadó szolgáltató funkció működtetése
2. Közéletiség

V. A KULTURÁLIS KÖZPONT ÉS AZ AGÓRA-PROGRAM EREDMÉNYESSÉGÉNEK FELTÉTELRENDSZERE

1. A folyamatmenedzsment
2. A kulturális tartalomfejlesztés
  - 2.1. A tartalomfejlesztő munka elemei
3. A kulturális tartalomfejlesztés feltételrendszere
  - 3.1. Alkalmasság
  - 3.2. Minőség
  - 3.3. Hozzáférhetőség

VI. AZ AGÓRA-PROGRAM EREDMÉNYESSÉGI MUTATÓI

VII. SZAKAMI SZOLGÁLTATÁSOK 2020

1. Szakmai és technikai innovációk
2. Az ITS szolgálatában
3. Az intézményegységek tevékenysége
  - 3.1. A Csabagyöngye Központ tevékenysége
    - Rendezvényszolgáltatás*
    - Munkácsy Kulturális Negyed*
    - Közösségi Művelődési Szolgálat*
    - Ifjúsági munka*
    - Pályázati munka, projektirodai tevékenység*
    - Közösségek*
  - 3.2. Arany János Művelődési Ház
  - 3.3. Jaminai Közösségi Ház
  - 3.4. Lencsési Közösségi Ház
  - 3.5. Meseház
  - 3.6. Munkácsy Emlékház
  - 3.7. Külterületi tevékenység

*

A békéscsabai Csabagyöngye Kulturális Központ hat telephelyen működő integrált közművelődési intézmény. A 6000 m²-es központi épületegysége az Agóra-program keretében 2013 januárjában nyitotta meg kapuit. Emellett két lakóterületi közösségi ház, egy külterületi művelődési otthon, egy kreatív alkotóközpont és a Munkácsy Mihály nevét viselő emlékház tartozik még az intézményhez.

A teljes intézményi költségvetés 2014-ben 359 millió volt, melyből az önkormányzati támogatás 60,7 %-ot tett ki, míg a működési bevétel 26,2 %, az átvett pénzeszközök és előző évi pénzmaradvány 13,1 % körüli arányt képviselt. Eredményünk elérte a főösszeg 8,1 százalékát.

Az engedélyezett főállású létszám jelenleg 44 fő. Emellett közcélú foglalkoztatásban 12-24 fő segíti a munkánkat.

Az egész intézményre vetítve az elmúlt két évben átlag háromezrezer vendég vette igénybe szolgáltatásaink széles körét. 2014-ben a központi épületben és annak kihelyezett főtéri eseményein 215 ezer látogató regisztráltak a munkatársak, a 70 fő feletti rendezvények száma 294, a további társasági alkalmaké 574 volt. A Munkácsy Emlékház látogatottsága 11.012 fő volt, eseményeinek száma: 472, míg a Meseházban 17.900 fordultak meg, s itt 605 alkalommal vártuk szervezett formában vendégeinket. A Lencsési Községi Ház látogatottsági mutatóiból kiderül, hogy az elmúlt év folyamán közel 1250 esemény zajlott le a közösségi ház szervezésében 43400 fő részvételével. Mezőmegyeren 18.401 látogatónk volt, s 580 művelődési alkalom, míg a Jaminai Községi Házban 21.570 volt a résztvevők száma, és 540 az eseményeké.

I. A CSABAGYÖNGYE KULTURÁLIS KÖZPONT TÁRSADALMI KÖRNYEZETE

1. A makrokörnyezet

A magyar *politikai helyzetet* 2010 óta egy abszolút többségi, illetve ahhoz közeli helyzet jellemzi, mind a települési önkormányzatok irányításában, mind a parlamenti munkában. Békés megye jellemzően ugyanezt az arcot mutatja, s Békéscsaba országgyűlési képviselője, önkormányzati összetétele is ennek a többségnek a jegyében került megválasztásra.

A világgazdaság és az Európai Unió gazdasági folyamatai a pénzügyi válság után még mindig nem mutatnak egyértelmű irányokat, míg Magyarország *stabilitása* erősödött, nőtt az ország iránti üzleti bizalom, a foglalkoztatási index meghaladta az 1995-ös értékeket, és a gazdaság eredményei javulást mutatnak. A 2015-ös év az elmúlt évhez hasonlóan 3,5% körüli *GDP-növekedést* hozhat. A közel két éves bővülési pálya ellenére az ország nyugati fele és a főváros helyzete továbbra is eltér a kelet-magyar régiókéétól. A GDP, a jövedelmek, a munkanélküliség adatai egyaránt azt jelzik, hogy Kelet-Magyarország, ezen belül Békés megye leszakadása nem csökkent, hanem az elmúlt időszakban is növekedett az ország többi részéhez viszonyítva.

A társadalmi-gazdasági környezet továbbra is *nehezen kiszámítható*. Az államháztartási törvény és az adójogszabályok gyakori változása nehezíti a költségvetések tervezését, a túlzott pénzügyi adminisztráció sokszor körülményessé teszi a gazdálkodást. A hazai gazdaságban és a közszférában jelentős progresszivitást eredményezhetnek a TOP és az EFOP 2014-2020-as operatív programjai, melyek intézményünk számára is elérhető támogatásokat tartalmaznak.

A *kulturális ágazat* szerkezeti átalakítása befejeződött. Rendeződött az állami intézmények köre, a budapesti kulturális ellátás struktúrája, átszervezésre kerültek az NKA kollégiumai, a megyei hatókörből a települési önkormányzatokhoz került a közgyűjteményi szolgáltatás, s több színház fenntartása is. A terület állami finanszírozására, a vállalkozói szféra szponzorációs tevékenységre fordítható erőforrásainak alakulására és a lakosság

fogyasztásra fordítható bevételeinek dinamikájára csekély javulást mutat. Elkezdődött egy béremelési lépcső és a kulturális életpálya-modell kidolgozása, melyek segíthetik munkatársaink egyéni életét, szakmai továbblépését is.

A társadalmi tényezők sok tekintetben korrelációt mutatnak a gazdasági helyzettel. A népesedési mutatók csökkenő népességszámot jeleznek, az ország korfája kedvezőtlenül alakul. A demográfiai *tendenciákat* jól tükrözi, hogy az évtizedek óta jellemző alacsony születésszám és a születéskor várható átlagos élettartam lassan javuló mutatója (egyre több az időskorú ember) az öregedési index gyors változását eredményezi. Mára már ez az index meghaladja a 100 százalékot, azaz többen vannak 65 év feletti, mint a 14 év alattiak. Az országban, a megyében és a településünkön élők átlagos életkora folyamatosan növekszik.

Növekszik a fogyasztás, és gyors ütemű városodási folyamat zajlik (egyre több a városokban lakók száma). Pozitív előjelű vándorlási egyenleget, a beköltözőknek az elvándorlókénál magasabb számát csak a középvárosok tudják kimutatni, de az alacsony születésszám miatt összességében Békéscsabán is csökken a népesség.

2. Versenyhárs-elemzés

Békéscsaba kulturális életében az ágazat országos átszervezése jelentős változásokat hozott. Megyei fenntartásból 2012-ben előbb a Színház, majd 2013-tól a Munkácsy Mihály Múzeum és a Megyei Könyvtár is városi intézménnyé vált. Így a korábbi elemzéseinkben versenyhársként említett szervezetek a közös fenntartó miatt társintézményekké váltak, segítve, kiegészítve egymás munkáját. A fenntartó az intézmények között profiltisztítást vezetett be.

Intézményünk adottságai kiválóak, de nem mindenhatóak, ezért fontos értékelnünk a város többi rendezvényhelyszínét.

Optimális teremként említhetjük a *Jókai Színház színháztermét*, amely rendezvénytechnikailag kifogástalan, nézőszám tekintetében a magas művészeti műfajok számára betölthető (350-400 fő). A Színház működtetésében álló *Ibsen Ház* 100 fős terme kamara- és bábszínházi célra épült. A *Vigadó* jó minőségű koncertterem, 180-200 fő körüli befogadóképessége a kamaraprogramokhoz kicsit bő, a nagyprogramokhoz kevés.

Eleganciája, szecessziós díszítései alapján elsősorban eredeti funkcióját tekintve, bálteremként használható kiválóan. Szomszédja, a *Fiume szálló* hasonló nagyságú *téli kertje* szintén elegáns, de gyenge akusztikai képességei és csúszós burkolata miatt kevésbé kedvelt. A két épület, és így a két terem is egy rejtekajtóval és néhány lépcső megtételével összeköthető, de ezt az adottságukat ritkán használják ki.

Ebben a kategóriában megemlíthető a *Phaedra Közösségi Központ*, mely szintén igényes kialakítású, és a többiek patinás voltaival szemben modern, újszerű rendezvényhelyszín. Akusztikája nem megfelelő, elsődlegesen ez is bálterem, de előadások, tanácskozások szervezésére is alkalmas.

A *koncertteremként* használható helyszínek közül mind építészeti, mind akusztikailag kiemelkedik az *Evangélikus Nagytemplom*. Első emeleti karzatának első sorait is beleértve körülbelül ezer fő számára képes ideális zenei élményt biztosítani. A belvárosban hasonlóan alkalmas „hangversenyterem” az *evangélikus kistemplom* (550 fő) és a *római katolikus plébániatemplom* (500 fő) is. A Deák utcai református templomot és a jaminai templomokat csak alkalmi jelleggel használják zenés előadások megrendezésére. A templomok látogatói szolgáltatásokkal nem rendelkeznek, fűtésük esetleges, padosaik kényelmetlenek. A *Munkácsy Mihály Múzeum* elsősorban kiállításoknak ad otthont, nagyterme ritkán koncerthelyszíneként is szerepel.

Befogadóképessége miatt (közel 2.500 fő) a hangosított nagykoncertek helyszíne lehet a *Sportcsarnok*. A koncerteken és a sportrendezvényeken kívül táncversenyek, kiállítások, diákrendezvények lebonyolítására is alkalmas az aréna, de akusztikája, fénytechnikai lehetőségei erősen korlátozottak. Ugyanez mondható el a *Szent István Egyetem sportcentrumáról*, és a *Kazinczy Általános Iskola Luther utcai tornaterméről* is.

Önálló, alapítványi működtetésben van a *Balassi Bálint Magyar Művészetek Háza*, melynek nagyterme 200 fő befogadására alkalmas, használható akusztikájú, székezhető terem.

Kiemelt, új rendezvényhelyszín a *CsabaPark*, mely elsősorban fesztiválok, gasztronómiai események, szakmai vásárok szervezésére alkalmas terekkel rendelkezik. Rendezvénycsarnokának befogadóképessége nagyobb, mint multifunkcionális termünké, akusztikailag viszont sokkal alatta marad.

Két hajdani szakszervezeti intézmény, a VOKE Vasutas Művelődési Ház, és a FEK Fegyveres Erők Klubja közművelődési megállapodásban áll a várossal. Termeik nagysága, minősége kiemelt rendezvények fogadására nem teszi alkalmassá őket, de társasági eseményeknek, előadásoknak, ismeretterjesztő és a mindennapi élethez kapcsolódó programoknak rendszeresen helyt adnak. A *Tégla Közösségi Ház* négyszáz fős felújítatlan nagyterme lakodalmak, ritkán rock-koncertek színhelye. A Körösök Völgye Natúrpark Látogatóközpontja a Széchenyi ligetben 200 fős nagytermével konferencia-helyszíneként ismert, de gyakran szerveznek ide családi eseményeket, lakodalmakat is. A terem igényes, de nehezen fűthető fel. Közkedvelt volta miatt mindenképp meg kell említenünk a szórakozóhelyek közül az Elefánt Klub koncertjeit.

Forgalmas rendezvénytér a *Csaba Center* aulája, de akusztikailag értékelhetetlen. Szakkiállításai a keskeny folyosók miatt zsúfoltak, rendezvénybiztosítási szempontból komoly kockázatot tartalmaznak. Alkalmi rendezvényhelyszíneként szerepel a *Városháza* díszterme, és a Városházi Esték idején annak díszudvara, valamint a *Repülőtér* 800 fő befogadására alkalmas hangárja.

Rendezvénytérként tartjuk számon a Sportcsarnok környékét, a Csaba Center előtti parkolót, a Korzó teret, a Szent-István teret és a Malom-teret a Széchenyi ligettel. A belváros rehabilitáció első üteme a város egyik lüktető központjává varázsolta a *főteret*, míg a második ütem a sétáló-utca rendbetételével alakított ki újabb közösségi találkozási pontokat. A sportrendezvényeken kívül az Előre-pálya családi napoknak, és hagyományosan ballagási ünnepségeknek ad otthont.

Az elemzett rendezvényhelyszíneken általában a tulajdonlók, üzemben tartók szervezik a kulturális eseményeket. A városhoz köthető intézmények és egységeik mellett széles programkínálatot biztosít a Csaba Center, s meg kell említeni a Látogatóközpont, a „Vasutas Művház”, és a Csabai Szlovákok Szervezetének aktivitását. A magánvállalkozások közül a Kolbászfesztivált szervező Csabai Rendezvényiroda Kft, valamint a Sörfesztivál gazdája, a Bora Kft emelkedik ki. Mellettük a Frankó Produkciós Iroda, a Garabonciás Alapítvány és a Bábika Bt jelentkezik fesztiválokkal, műsoros rendezvényekkel a városban.

Békéscsabán nagy érdeklődésre tartanak számot a népünnepély típusú események. Az elmúlt években a korábban ingyenes, több tízezer főt megmozgató események - Kolbászfesztivál, Sörfesztivál - ma már változó nagyságú belépődíjat szednek, egyrészt a résztvevők számának regisztrálására, másrészt a bevétel növelése érdekében. Ezeken az eseményeken az igazi bevételt a *vendéglátás* és a gasztronómiai termékek árusítása hozza, éppen ezért a legkeresettebb előadókból verbuvált szórakoztató programok lényegében viszonylag alacsony áron látogathatók. Az olcsó, vagy ingyenes programok palettáját tovább szélesíti a saját intézményi körünkben rendezett Szent István napi műsor, illetve a Főtéri Nyár estjei. Ezek a szabadtéri programok bizonyos mértékig amortizálják a koncentráltabb, kőépületi belépődíjas eseményeket, ahol a nézőszám és a bekerülés együtthatói miatt jelentős, több ezer forintos jegyárat kell kérni.

A négy nagy rendezvényszervező cég (Csabagyöngye, VAK Zrt., Rendezvényiroda Kft., Bora Kft.) között rendszeres a párbeszéd, az egymásnak történő segítségnyújtás, és a város turisztikai érdekeit szem előtt tartó együttműködés.

A versenytárs-elemzésben mindenképp meg kell említenünk a *Közép-Békési centrum* másik két városát, Békést és Gyulát, hiszen egymáshoz való közelségünk miatt jelentős a közönség átjárása, illetve a programok „áthallása”, versengése is.

Gyula városa költségvetésének átlag 8-10 %-át költi kultúrára. A Várszínház nyári programdömpingje mellett több fesztivál, vásár, bérletsorozat csalogatja a csabai polgárokat is a „virágok városába”. A Csabagyöngye a korábbi féloldalas helyzetet az elmúlt négy évben átfordította, hiszen rendezvényeinek közönségében regisztráltak is jelentős számú gyulai lakos és a fürdővendég található.

Új elemként lépett be a Békés megyei nyári programok sorába a szarvasi víziszínház, érezhető hatással.

3. A közművelődési szektor helyzete

Az ország nagyobb kulturális központjai vagy *önkormányzati intézményként*, vagy az önkormányzat által jegyzett *non-profit kft*-ként működnek. Költségvetésük önkormányzati

támogatásból és saját bevételből áll. Az *önkormányzati támogatás* általában az intézményi működést, a hozzá kapcsolódó béreket és a szakmai alapellátást tartalmazza, forrásaként – különösen az intézmények esetében a közgyűjteményi és közművelődési összevont normatívát jelölik meg. A *saját bevétel* áll a pályázati támogatásokból, az ár és díjbevételekből, a pénzbeli és természetbeni adományokból, valamint az önkormányzat külön feladati soron biztosított megbízásaiból.

A kulturális tevékenységi körű non-profit kft.-k általában 50% körüli önkormányzati támogatás mellett 50% saját bevételt tudnak felmutatni, de van ahol ez elmozdul a 40-60%-os megoszlás irányába. A felek közművelődési megállapodásban vagy szolgáltatási szerződésben rögzítik az ellátandó feladatokat, minden további megbízás külön kontraktus tárgya. A kulturális vállalkozások esetleges nyeresége visszaforgatásra kerül saját tevékenységükbe. Az intézményi körben ez a támogatottsági mutató nagyobb eltéréseket mutat. A 25 ezer főnél népesebb városok művelődési központjai általában 55-70%-os önkormányzati támogatással dolgoznak, a kisebb települések még ennél is magasabbal. A Kft.-k, intézmények költségvetése nagyban függ az adott település kulturális intézményszerkezetétől.

A városi közművelődési intézmények tevékenységi szerkezete hasonló intézményünkéhez. A tiszta profilú házak általában *fesztivál- és rendezvényszervezéssel, közösséggondozással, felnőttképzéssel, kiállítás-szervezéssel,* és helytörténeti *kiállítóhelyi* feladatokkal foglalkoznak. Ez a kínálat szinte minden ilyen jellegű intézménynél megvan. Az elmúlt évek összevonási históriája több helyütt hozott létre vegyes funkciójú intézményeket, ahol sport, könyvtár, közművelődés, múzeum, színház különböző variációi működnek együtt.

„A kultúra várost épít” volt a jelmondata annak az uniós finanszírozású infrastrukturális programnak, melynek felhívásai 2008-ban láttak napvilágot, s melyek kiemelten olyan megyei jogú városoknak szóltak, amelyek jövőképükben fontos szerepet szántak a kultúra településfejlesztő erejének. A program az *Agóra* nevet kapta, utalva ezzel a feladat közéleti fontosságára, a helyi társadalomban betöltött koordinációs és párbeszéd-teremtő szerepére. A két kiírás közül az egyik, az Agóra-PÓLUS a 2005-ben fejlesztési pólusokká emelt

nagyvárosainkat érintette, míg a másik, a szimplán Agóra nevű szolt a többi megyei jogú városnak.

Az AGÓRA PÓLUSok köre a felsőoktatáshoz szorosan kapcsolódó konstrukció. Közvetlen célja egy olyan közművelődési intézmény létrehozása, mely egy helyen biztosítja a pólus tematikájához illeszkedő ismeretterjesztő funkciókat és a helyi társadalom igényeire összpontosító közösségi szolgáltatásokat. Az Agóra PÓLUS-okban a látogatók interaktív módon ismerhetik meg a város felsőoktatásához és gazdaságához kötődő tudományterületeket, elősegítve ezzel a pályaválasztást és a munkaerő-piac kedvező térségi alakulását. Egyúttal az Agóra-PÓLUS-ok az egyetemek közönségkapcsolati pontjaiként is működnek, bemutatva azok szakmai műhelyeit, tudományos eredményeit. Itt 8,3 milliárd támogatás állt összesen a pályázók rendelkezésére.

Az első Agóra-PÓLUS, a *Mobilis* Győrben nyílt 2012 márciusában a Széchenyi Egyetem területén, a helyi járműipar háttérintézményeként.

A szegedi *Szent-Györgyi Agóra*, mely 2012 decemberében nyitotta meg kapuit, mintaszerű szimbiózisa egy közművelődési intézménynek és egy tudományos ismeretterjesztő központnak. A Százszorszép Gyermekeház klasszikus művelődésszervezési modelljére épült rá a Tudományegyetem informatikai látogatóközpontja és az MTA Biológia Kutatóközpontjának látványlaboratóriuma. Debrecen Agórája 2015 elején nyílt meg, s hét természeti tudományág rejtelseibe enged bepillantást a csillagászattól az orvosbiológiáig.

A negyedik nagyváros Miskolc, még adós a beruházással, a tervek szerint novemberre készül el ismeretterjesztő központjuk, míg a társpólus városok visszaléptek a lehetőségtől.

A másik Agóra-konstrukció célja egy olyan közművelődési intézményrendszer kialakítása, amely összekapcsolhatja a közoktatási és közművelődési rendszereket, javíthatja az élethosszon át való tanulás feltételeit, s magas színvonalú kulturális szolgáltatásokat biztosít. Az ehhez rendelkezésre álló 14,6 milliárd forintos forrásra 2008-ban egy kétfordulós pályázatot írt ki a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség, melyen először egymással versenyzett 14 város, majd a második körbe jutó nyolc település már csak önmagával és az idővel.

A nyolc pályázó város közül heten érték célba. Elsőként, 2011. augusztus 13-án Kaposvár nyitott egy országra szóló Rippl-Rónai kiállítással, majd 2012. augusztus 31-én a legkisebb testvér, a hódmezővásárhelyi *Bessenyei*, a megújított régi Ház mellett egy új épülettel is gazdagodva. Ezután 2013. január 22-én következett Békéscsaba, s még ugyanez év áprilisában megnyílt Tatabányán a *Vértes Agórája*. Szekszárdon az Agóra-program eredményeként 2013. augusztusában adtak át egy komplex szolgáltatásokra képes 7600 m²-es épületegyüttest, mely konferenciaturizmus fejlesztési céllal három éven belül egy szállodával is bővül. Szolnok 2014 nyarán nyitott, ahol a meglévő kulturális központ mellé épült egy új szárny, többfunkciós térrel, galériával, gyermekjátsszóval, új foglalkoztatókkal gazdagítva az „*Aba-Novák*” kínálatát. A nyíregyházi és a veszprémi Agóra 2015-re készült el, a többiekéhez hasonló kvalitásokkal. Az úgynevezett kis-Agórák program a 2016-os évre tehető, Kecskemét, Szombathely, és néhány kisebb város intézményrekonstrukciójával.

Látjuk, mindenhol vannak rendezvényterek, galériák, gyermekjátsszók, próbatermek, foglalkoztatók, kávézó és étterem, s az épületek felújítás eredményeként születtek, ahogy ezt a pályázat előírta. Az igazi Agórák vonatkozásában az átlagos alapterület 5-6000 m², a bekerülések 2 milliárd körüliek, kiemelték a multifunkciós terek és a 21. századi építészeti és műszaki színvonal. Látjuk azt is, ebben az azonosságban mégis tízegynéhány teljesen különböző eredmény született, s ugyanennyi önálló arculat. És nem hagyhatjuk ki semmiképp a Közép-Magyarországi régiót, kivált Budapestet, a felsorolásba beillesztve a *RAM*-ot, a *MOM Kulturális Központot*, és a megújult Fővárosi Művelődési Házat. Azt is le kell szögeznünk, hogy a közel ötszáz IKSZT-vel, és tucatnyi közművelődési központot érintő belváros-rehabilitációs felújítással együtt, ezalatt a néhány év alatt a magyar kulturális élet ritkán tapasztalható infrastrukturális töltést kapott.

Ez a töltés viszont elképesztő energiákat szabadított fel. Szemképrázató rendezvényszámok és látogatottsági mutatók, kiváló közösségi eredmények, elismerő értékelések és közönségsiker kíséri a program fenntartási idejének első szakaszát, a kétkedők minden tamáskodása ellenére.

A Csabagyöngye Kulturális Központ, szakmai kapcsolatait tekintve tagja a Kulturális Központok Országos Szövetségének. A kulturális ágazat legnagyobb szakmai szervezete

háza 76 városi és fővárosi kerületi művelődési központját tömöríti. A Szövetségben folyó munka kiváló rálátást ad a szakmai folyamatok változásaira, a progresszív irányok megismerésére, átvételére. Konferenciái a kulturális szervezés legfontosabb hazai és nemzetközi kérdéseivel foglalkoznak. Műhelyei, munkacsoportjai felölelik a szakmai működés és a háttérszolgáltatások teljes spektrumát.

Igazgatói Műhelye a mai szakmai innováció egyik legfontosabb fóruma. Szövetségi tagságunk egyik legfontosabb hozadéka az a kiterjedt *kapcsolatrendszer*, amely jól használható a mindennapi szakmai információszerzésben, szervezési munkában.

4. Intézményi SWOT-analízis

Az intézményben az utolsó SWOT-analízis 2012. áprilisában készült nyolc munkatárs részvételével. Az elemzés során az *erősségek* között kiemelkedett a jól képzett szakemberek volta, a *gyengeségek* körében pedig a nagyon alacsony bérszínvonal. A *lehetőségek* vonatkozásában természetesen az Agóra megnyitása és az új típusú tevékenységi struktúra kialakítása kapott kiemelkedő figyelmet, míg a *veszélyek* kategóriájában a fizetőképes kereslet hiánya, és az intézmény folyamatos alulfinanszírozottsága jelent meg vezető helyen.

Az Agóra-program szakmai működése iránt a *lehetőségek* terén jelzett bizalom beigazolódott, magával hozva több pozitív változást is a különböző kategóriákban. Elsősorban a *veszélyek* hárultak el az intézmény elől, hiszen költségvetése biztos alapokra került, pénzügyi eredményessége jelentős mértékben nőtt, az új szolgáltatási modell iránti kereslet a térség hátrányai ellenére kielégítőnek mondható, s fontos visszajelzés, hogy a csabai lakosság intézményegyettesünk irányában nyitott, mind a kisebb egységeket, mind az új központi épületet sajátjának érzi. Befejeződött a hazai kulturális szektor szerkezeti átalakítása is, s ennek városunkra gyakorolt hatása több pozitív tapasztalattal is járt.

Az új időszak megítélésem szerint legfőbb erénnyé az intézmény központi helyzetét tette. A szakember ellátottság továbbra is megfelelő, a marketing terület megerősödése sokat emelt a Csabagyöngye közismertségén, jó megítélésén. A *gyengeségek* listavezetője még mindig az alacsony bérszínvonal. Az alacsony nem szakalkalmazotti létszámon sokat javított az új épület indításával járó létszámnövelés, illetve a közcélú foglalkoztatottak viszonylag nagy száma.

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
Az intézmény városéletben betöltött központi szerepe¹	Nagyon alacsony bérszínvonal
Jól képzett szakemberek alkalmazása	Érdekeltségi rendszer hiánya
Az intézményrendszer szerkezete területileg lefedi a várost	A központi épület akusztikai problémái
Jól kiépített kapcsolatrendszer településen belül és országos szakmai szinten	A belső információs csatornák akadozása
Az intézményegységek szakmai kompetenciái összeadódnak	Békéscsaba fővárostól való távolságának gyengítő hatása az országos megjelenésekben
Az intézményegységek kellő autonómiával végzik tevékenységeiket	Pénzügyileg az intézmény kevésbé rugalmas, mint a vállalkozói szférához tartozó versenytársai
LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
Az elért eredményekre történő építkezés	Békéscsaba fejlesztései háttérbe szorulnak más megyei törekvések mögött, ami regresszív hatással lehet a kulturális terület működésére is
Az operatív programok pályázati lehetőségeinek kihasználása	A közcélúakra épített munkafolyamatok ellátatlanul maradnak, ha a foglalkoztatási forma csökken, vagy egy időre elakad
A minőségfejlesztés és a folyamatszabályozás eredményességet növelő hatásai	Kedvezőtlen kormányzati döntések, az állam fokozatos kivonulása a kultúrából
Széles társadalmi beágyazódottság	A központi épület nagy leterheltsége akadályozhatja a vezetői munka körültekintő, intézményegységekre is koncentráló ellátását
A térségben és a városéletben betöltött szerep erősítése	A túlzott üzleti szemlélet kultúrára gyakorolt hatása
Az ifjúság körében végzett munka erősíti a város megtartó képességét	A Körös Szálló újrainyitásának elmaradása

¹ Félkövér szedéssel jelölöm az új bejegyzéseket, a 2012-ben is jegyzett megállapítások pedig normál szedéssel szerepelnek a szövegben.

5. Klímateszt²

2012. áprilisában a Kulturális Központ minden munkatársa részt vett egy klímateszten, mely a munkahelyi légkör feltérképezésére szolgált. A 120 állítást tartalmazó listában, azoknak a sorszámát kellett bekarikázni, amelyeket a kitöltő igaznak vélt az intézményre nézve. Tizenkét problémacsoportra utaló állítások voltak előre meghatározott, de a kitöltők által nem ismert sorrendben egymás után rakva, melyeket az első benyomásra hagyatkozva kellett mindenkinek megítélnie.

A kulturális központ kollektívája 3 részre osztva vett részt a felmérésben. Először a népművelők és a szakmai vezetés töltötte ki, majd a „kisházak” szakmai munkatársai, végül a nem szakmai dolgozók fejtették ki véleményüket az intézmény esetleges gyengeségeiről, problémáiról.

A klímateszt eredménye pozitív képet rajzolt a Kulturális Központ belső életéről. Egyedül a „kisintézmények” táblázatában volt található egy problémacsoport, a „Menedzsmentfejlesztés, utódlás hiánya” kategória, mely meghaladta a határértéket. Megvizsgáltuk az ehhez a problémakörhöz tartozó állításokat, s érthetővé vált a többi kérdéshez viszonyított „rosszabb” eredmény. Az intézmény-integráció utáni bizonytalanság, az intézményegységek szakmai és gazdasági függetlenségének vélt és/vagy valós meggyengülése, elvesztése, a további intézményi átalakításoktól, racionalizálási törekvésektől való félelem mind rányomta a bélyegét a „kisházak” működésére, az ott dolgozók munkakedvére, motiváltságára. Ha pedig a többi frekvenciáltabb problémakört nézzük, bár mind jóval a 25 pontos határérték alatt maradt, de jelzés értékűnek számíthatott, a *gyenge csapatszellem* problémacsoport gondjai ismertek voltak számunkra, és bizonyos mértékig érthetőnek is tartottuk, hiszen a Kulturális Központ alig 2 és fél éve együtt dolgozó 35 munkatársa akkor épp nyolc helyen végezte mindennapi tevékenységét, s alig találkoztak olyan helyzetben, amely nem a munkáról szólt.

Az *igazságtalan díjazás, jutalmazás* problémacsoport szintén ismert volt számunkra, hiszen az alacsony bérszínvonal akkori SWOT-analízisünk *Gyengeségek* rovatában is a legmagasabb

---

² A klímateszt a Dalia Agens Kft. által 2012-ben készített *Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata által irányított kulturális intézményrendszer szervezetfejlesztése* című vizsgálati anyag része volt.

pontszámmal szerepelt. Ezt tetézte, hogy labilis költségvetésünk miatt 2012-től a kafetériát is meg kellett vonni a dolgozóktól, s jutalmazásra sem kerülhetett sor. Ezt a helyzetet a dolgozók részéről minden további nélkül lehetett *igazságtalannak* értékelni.

Napjainkra az átszervezésből adódó zavartság elült, úgy gondolom, a következő években ezzel nem kell foglalkoznunk. Az intézményi menedzsment eredményeket tudott felmutatni a felmérés óta eltelt időben. Az intézményen belüli utódlás folyamatrendszere kialakult, az alacsony fluktuáció mellett, szinte minden esetben a közcélú foglalkoztatásban már kipróbált munkaerőt véglegesítünk. Az intézmény belső életében felmerülő problémák oldásában jelentős szerepet tulajdonítunk az intézmény *minőségfejlesztési* törekvéseinek.

II. A SZELLEMI ÖRÖKSÉG

Akkor, amikor egy kultúrával foglalkozó műhely életéről beszélünk, nem kerülhetjük meg azokat a *teoretikus alapokat*, amelyre ennek a műhelynek a munkája építkezik. Lehetünk azon a véleményen is, hogy *szektorsemlegességünkre* és a *teljes körű hozzáférhetőségre* hivatkozva a közvetített tartalmak vonatkozásában sem leszünk válogatósak, és szabadon, vagyis inkább szabadosan készítjük el programunkat, de mondhatjuk azt is, hogy szigorú elvekkel, állhatatosan állunk saját követelményrendszerünk elé...

Az ideánk két évtizednyi, sikerből és sikertelenségből kovácsolt, folyamatosan izzó tűzben edzett, előbb kísérletező, később céltudatos teremteni vágyás eredménye. Szükséges kimondanunk, hogy ahogy eddig, az elkövetkezőkben is melyek azok az eszmei pillérek, amelyre a Csabagyöngye Kulturális Központ következő időszakának tevékenységét építeni kívánjuk.

Szükséges kimondani, különösen azért, mert a csabai közönség Ifiház-korunkban már jelezte rokonszenvét, de az utóbbi években teljességgel visszaigazolta vezérlő gondolataink minden üzenetét.

1. A keresztény etika

Ezt a pillért két oldalról kell megközelítenünk. Egyrészt *európaiságunk* oldaláról, hogy a zsidó-keresztény kultúra őrzői és átörökítői vagyunk. Lehet arra gondolni, hogy ez a kultúra nem helyén való, nem elég jó, és mától ne legyen, hanem más legyen helyette, szóval lehet erre gondolni, de magát a gondolatot képtelenség érvényre juttatni. Kétezer évet nem lehet kitörölni egy földrész életéből. Még egy kataklizmával sem.

„A magyarság sorsa összefonódott Európa sorsával” – írja igazolásul Márai 1942-ben, a legnagyobb viharban –. „Mert Európa nem végződik pontosan ott, ahol a földrajzi határok mutatják. Magyarország Európa műveltségi térképén még szerves területe annak a kultúrának, mely az emberi együttélés legmagasabb életformáit megalkotta. Magyarország pontosan úgy hozzá tartozik a keresztény műveltség Európájához, mint Hollandia, Svédország vagy Portugália.... Az európai kultúrát nem a hatemeletes betonházak, nem a repülőterek jelentik, nem is a vízfolyós klozet. Az európai kultúrát egy lelkiállapot jelenti, mely a keresztény műveltség hagyományaiból szívja erőit. Aki ennek az élményszerű lelkiállapotnak részese, európai.”³

A másik megközelítést a város tradícióinak oldaláról kell megtennünk. A helyi értékekből történő kiindulás minden közösségi vonatkozásban indokolt. Ennek, hitem szerint, Békéscsabán a legnagyobb hatású lenyomatát a 19. század második felének evangélikus lelkészei, az iskolaszervező Szeberényi Gusztáv püspök és a tudós Haán Lajos tették. Szeberényi Gusztáv nevelési elvei szigorúak és következetesek voltak, s bár oktatásügyi eredményessége imponáló - tizenkét új népiskola építése, s egy gimnázium létesítése – tanításai nem elsősorban az iskolaépületekre, hanem leginkább Isten házára vonatkoztak. A *minden napi* ige fontosságára, Isten üzenetének, a hitnek *mindennapiságára* figyelmeztettek. S bár olvashatunk arról, hogy a csabai *honoráciorok* elleneztek az általa támogatott gimnáziumot, a gazdagok, s zsidók kiváltságának tartva azt, végül épp úgy megszavazták fejlesztésének lépéseit, mint megszavazták a vasutat, a kórházat, a színházat, az új casinót, s nem csak hogy megszavazták, de a gimnáziumba büszkén írták gyermekeiket, a vasútra lelkesen hordták áruikat, búzát Dél-Amerikába, szőlőt Münchenbe, Pozsonyba, Kassára, támogatták az ispotályt, és színházba jártak. Úgy ítélem meg, a csabaiak nem hozták volna

---

³ MÁRAI Sándor: Röpirat a nemzetnevelés ügyében. Kalligram K.. Pozsony, 2004. 12. l.

meg ezeket a felvirágoztató döntéseiket, nem tették volna meg ezeket a polgári útra induló lépéseiket, ha a *mindennapi igék* nem erre a bátorságra, nem erre az „előrehaladásra” tanítják őket. Gyermeket, ifjút, felnőttet egyaránt. Iskolában, templomban egyaránt.

Az, hogy most itt vagyunk, és így vagyunk, sokban az ő közel négy évtizedes építkezésük eredménye – *Szeberényi* és *Haan*é –. Ez a vállalkozó szellemű, fejlődésre orientált gondolkodás tehát a másik megközelítés, ez a keresztény, elsősorban protestáns etikai hozzáállás – Isten szolgálata a *közjó* eszközeivel.

2. A nemzeti gondolat

A kulturális intézmények feladata a nemzeti értékek őrzése. A művészeti intézményeké a művészeti alkotások, a közgyűjteményeké a tárgyasult vagy kanonizált értékek, a közművelődésé pedig mindezek *együttvétele* mellett leginkább a közösségi eredmények megőrzése. Fontos, hogy az egyetemes kultúra értékeiből is leginkább a nemzeti ragaszkodásunk szemüvegén át válogatunk. (Legalábbis mostanáig ez így volt.) Ha az értékőrzésben a nemzeti kultúra dominál, egyenes következmény, hogy akkor intézményesült formái számára is keretet kell biztosítani.

Most, amikor az interkulturális hatások ilyen dömpingjében s a minőség ily tág határai között élünk, különösen fontos megtanítani az embereket választani. Megismertetni velük a gyökereiket, hovatartozásuk kötőszövegeteit. Egy nemzet, amelynek nem számít a saját kultúrája, hamar eltűnik a történelem süllyesztőjében. Mondhatjuk ezt akkor is, ha a kultúra stabil voltára, az erős „szellemi beprogramozottságra” is találunk számtalan kikezdehetetlennek tűnő példát a magyar nyelvterületeken.⁴

A beszédkésztség és a szövegértés hiányosságai, az általános kommunikációs problémák, az alapvető nemzeti történelmi ismeretek hiánya mind orvoslásra váró gondok. Akkor, amikor arról beszélünk, hogy hazánk milyen hátul kullog az angolul beszélők listáján, tudnunk kell azt is, hogy egy 2009-es nemzetközi felmérésen a magyar 15 éves középiskolások 17 %-ánál találtak anyanyelvi olvasási problémákat, s hogy a felnőtt lakosság negyede küzd hasonló nehézségekkel.

---

⁴ CSATH Magdolna: Interkulturális menedzsment. Vezetés eltérő kultúrákban. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 2008. 15-16. l.

Úgy gondolom, mindezekben egy *erős nemzeti identitás* segíthet. Ha nem csak megtanuljuk népünk történetét, hanem érdekel is bennünket. Ha nem csak meghallgatunk egy népdalt, hanem szívünkhöz közeleink érezzük azt. Ha nem csak elolvassuk együtt hangosan a verseket a költészet napján, hanem meg is értjük mit üzennek. S ha tudjuk netán a költő mikor, s hogyan élt, az már csak hab a tortán...

Ebbéli törekvéseinket jelképezzék az aradi 13-akat évről évre megidéző „több mint tanóra”-ink október 6-án, március 15.-i misszióink Fekete-Zarándban, költészetnapra versmondásaink a csabai tanyavilágban, s táncházaink sokasága.

3. A tradicionális polgári értékrend

Itt, még mielőtt bárki bármilyen politikai huncutságra gondolna, megerősíteném, hogy még mindig Csaba a kiindulópont, és az a *polgári eszmény*, amely Európa legnagyobb falujából, több kevesebb sikerrel, de egy európai léptékű várost tudott csinálni.

A polgári gondolkodás pillérei az egyén törvény adta *szabadsága*, a *magántulajdon* sérthetlensége, és a *közjó* mindenki számára történő biztosítása. Ha kulturális vonatkozásait kívánjuk megfejteni, néhány gr. Klebelsberg Kuno által csiszolt kulcsot kell előkeresnünk. Leginkább azt, amelyik a demokratikus berendezkedés egyre szélesedő útjait a műveltség kapuin át nyitja meg, a *kulturális demokráciáét*. Klebelsberg a kultúra demokratizálását időben mindig a politikai demokrácia elé helyezte. Ez semmiképp nem azt jelentette, hogy az elhagyatottakat kell a kevésbé elhagyatottak szintjére felhúzni, sokkal inkább a felfelé törekvő rétegek megsegítése kell, hogy cél legyen. Ez Klebelsberg megfogalmazásában „az egész népies népművelés kiépítése”.⁵ Klebelsberg ilyenkor mindig a legszélesebb tömegekre gondolt. S itt kell értelmeznünk a mindezt kiépítő *népművelő* etimológiáját, ami nem az *obszcsesztvennovo voszpitátyeljá* 1951-es szabad fordítása, mint azt sokan hiszik, hanem a *néptanító* iskolaidőn kívüli munkájának meghatározására született kifejezés, magának az Eötvös-i *néptanító* elnevezésnek és a Bessenyei-féle *nemzeti közműveltség* formulának az ötvözéséből, még a 19. század vége felé.

---

⁵ KLEBELSBERG Kuno, gróf: beszédei, cikkei és törvényjavaslati. 1916-1926. Athenaeum K. Bp., 1927. 331-332. l.

Klebelsberg párhuzamai: *erkölcs és kultúra, termékeny és alkotó* demokrácia, a *tömegek* műveltségi szintjének emelése, és egy európai dimenziójú *elit* kinevelése közti *egyensúly*.

Ha ezt napjainkra és közvetlen intézményi jövőnkre lefordítjuk, az erkölcsi nevelés és a kultúra minél szélesebb körű hozzáférhetőségének biztosítása intézményünknek is alapelve. A hatékonyság és az alkotás szintén működési vezérelveink, mint ahogy a teljes lakosság megcélzása programjainkkal, szolgáltatásainkkal, s azok minőségi körülményeinek és színvonalának biztosítása az igényszint növelése érdekében. Végül a tehetséggondozás, a fiatalok kiemelten érdeklődő rétegének demokráciára, közéleti szerepvállalásra történő nevelése.

S egy biztató, jó tanácsa minden kor számára: „A magyar emberben megvan a tudás vágya, meg a kultúrérzék. Ha tehát a magyar tömegek a népműveléssel szemben közömbösnek látszanak, akkor elsősorban az akció szervezetében kell a hibát keresnünk.”⁶

III. A CÉLCSOPORTOK

Ez a kifejezés ott van minden pályázati adatlap második oldalán. Az közművelődés által érintett célcsoportok a gyermekek, az ifjúság, az aktív felnőtt korosztály és az idősek, tehát mindenki. Külön, átfogó kategóriát képez a család, és természetesen külön fejezetben kell foglalkozni a hátránnyal élőknek biztosított speciális lehetőségekkel.

1. A gyermekek

Céljaink két fő irányt képviselhetnek.

Egyik az óvodákkal, iskolákkal kialakított közvetlen kapcsolaton alapul, és lényege az **óvoda- és iskolabarát** működés. Mindazon lehetőségek felkínálására koncentrálni kell, melyeket a mindennapi munka során ezek az intézmények jellegüknél fogva nem tudnak biztosítani a

---

⁶ KLEBELSBERG Kuno, gróf: beszédei, cikkei és törvényjavaslatai. 1916-1926. Athenaeum K. Bp., 1927. 331-336. l.

gyermek számára. Kiemelten a színházi-zenei nevelés alkalmi, gyermekszínházi előadások, gyerekkoncertek szervezése, a gyermekek számára szóló kiállítások, készségjavító, tehetséggondozó foglalkoztatások, táborok, a közösségi beilleszkedést segítő kiscsoportok, illetve a hátrányok felszámolását segítő egyéni vagy szakköri munka biztosítása.

A másik fő irány a családok megszólítása. A társadalom szellemi és mentális egészségének fokmérője a családi élet egészséges volta. A család magánszféra, de működése a társadalmi, jellemzően a helyi közösség életében zajlik. **Családbarát** tevékenységgel, rendszeres családi programokkal, az ezeket szolgáló intézményi és lakóhelyi környezet fejlesztésével, a szabadidő közös eltöltésének, a **közös élmények megszerzésének** biztosításával erősítjük a családi összetartozást.

Ezen belül kiemelten foglalkozunk családi napok, családi rendezvények szervezésével az intézményeken belül és a település játszóterein, támogassuk a nagycsaládos egyesületek és a kisebb lakóközösségi összefogások, utcaközösségek munkáját. Ahogy a társadalom alapfeladata, hogy a család, a gyermeknevelés és a munka összeegyeztetését foglalkoztatáspolitikai és munkajogi eszközökkel segítse, úgy egy kulturális intézmény szintjén ennek biztosítását nekünk is támogatnunk kell. Módszereink között a problémamegoldó tanácsadások, családi tréningek, felzárkóztatást segítő foglalkoztatás mellett sokszínű szabadidős szolgáltatás szerepel, kisgyermek és édesanyák közös klubjaitól, a családi táborokon keresztül, a családi eseményeket is kiszolgáló eszközökölcsönzésig. Segítjük a fiatalok családi életre való felkészülését, képzések formájában pedig kisgyermekes édesanyák felkészítését a részmunkaidős, esetleg atipikus foglalkoztatási formák ellátására, a munka világába történő visszavezetésre. Nemzetközi példák mutatják például, hogy a gyermekgondozásból visszatérő nők munkája hatékonyabb és pontosabb a folyamatosan ott dolgozó társaikénál.

2. Az ifjúság

Ifjúsági munkánkban négy alappillérre építhetünk. Az első az **erkölcsi értékek** ismerete és elfogadása, a második a **nemzeti identitás, a magyarságtudat** érzelmi megragadása, a

harmadik a **tudás, a műveltség** megszerzése és tisztelete, a negyedik a **testi és lelki egészség** gyakorlása.

Közösségeink, rendezvényeink biztosíthatják azt a közeget, ahol a fiatalok találkozhatnak ezekkel az alappillérekkel.

Minden körülmények között, mindegyik gondolat működtethető. Csak annyi kell, hogy a fiatalok belül jöjjenek intézményeink ajtaján – a nyitottság mindannyiukban megvan a jóra, a szépre. Az már a mi dolgunk, hogy jó tanítóként meg tudjuk-e mutatni a helyes utakat, a szépséggel teljes gondolatokat. Sokszor először csak az kell, hogy valaki belül maradjon, és a többire már csak türelmet és időt kell szánnunk – és aztán megnyílnak a lelkek csatornái, megmutatkozik a tehetség, de hát ezért kapjuk a fizetésünket, hogy gondozzuk, segítsük ezeket a megnyilatkozásokat. Ebben tanár és népművelő között nincs túl sok különbség. Tényleg csak egy „non” szócska. - Formális és non formális képzés - .

A fiatalok, a diákság körében végzett munka, mely a közösségek együttléteitől a diákönkormányzatiság fórumain át az ünnepek hangulatáig ér, minden népművelőt (kulturális menedzsert) megérint. Éppen ezért talán ezt a legkönnyebb csinálni. Magától értetődő.

A baj inkább az, hogy az elmúlt évek közgondolkozásából éppen úgy kimaradtak ezek az alappillérek, mint ahogy az elmúlt évtizedekéből. Kétszer annyit kellett tenni értük, hogy fele annyit elérjen az, aki ezért dolgozott. De minden körülmények között megéri, mert a jövő számít. És a jövő az ifjúság!

3. A felnőtt korosztály

A felnőtt korosztály művelődési szokásai a legszerteágazóbbak, lévén, hogy a legszélesebb körű és a legnagyobb létszámú rétegről van szó. Ráadásul férfiakról és nőkről.

És az is igaz, hogy ez a felnőtt korosztály marad ki leginkább a közművelődés gyűjtőformáiból.

Hogyan szólíthatjuk meg őket?

Az **első megszólítás a család**. Erről már beszéltünk a gyerekeknél, és nem is lehet sokkal többet mondani – a gyerekeken keresztül megszólítható a szülő, különösen az anyukák. Erre kitűnő példák vannak épületen belül, és erről szólnak a teltházas („teltteres”) szabadtéri vagy játszótéri programok is – a nyuszi ül a fűben, anyuka meg nem tud szabadulni a logikai játéktól... Meghitt, szép alkalmak, ezer évig folytatandó foglalkoztatási formák.

A **második megszólítás szintén a család**. Csak itt már nagy lakli a gyerek – és a szülő be nem tud telni a srác tehetségével. Táncolhat, énekelhet, zenélhet, - anya, apa leginkább hajdani fiatalságát keresi benne, és meg is találja... és ez egy nagy találkozás! (Az egyik legszebb találkozás – sajnos nagyon sokan vannak, akik lemondanak róla, pedig a nagy lakli rettenetesen várja őket...)

A **harmadik megszólítás a jó zene** (és apukáknál a jó sör). Az a baj, hogy egyre inkább az ingyen zene és az ingyen sör járja. Így nem annyira lesz mítosza a bulinak. Jövünk, aztán megyünk. Holnap lesz másik. Az is pont ilyen lesz. És mindegy milyen lesz. Azért még holnap is jövünk... Persze ha ingyen lesz (a sör)!

A **negyedik megszólítás, egy új esély**. Európa felnőtt lakosságának 6%-a munkanélküli, és 12%-a vesz részt felnőttképzésben. Magyarország felnőtt lakosságának 12%-a munkanélküli, és 6%-a vesz részt felnőttképzésben. Ez viszonylag egyszerű képlet a jövőre nézve...

4. Az idősök

Az Európai Unió különböző fórumai már felhívták a figyelmet az **idősök** arányának jelentős emelkedésével járó problémákra, így a nyugdíjrendszerrel kapcsolatos gondokra vagy az időskori szegénységre, az elmagányosodásra, kiszolgáltatottságra. A magyar társadalom kiemelt feladata, hogy az idősök iránti tisztelettel, megbecsüléssel működjön, és a közművelődés is része annak a szolgáltató rendszernek, amely biztonságukat, könnyebb megélhetésüket, a társadalmon belül történő maradásukat, a „hasznosság” érzését hivatott szolgálni.

A nyugdíjasok életét megkönnyítheti a számukra fontos szolgáltatások könnyebb elérése, a közösségekbe, levelező hálózatokba való kapcsolódás, és a családdal való kapcsolattartás. Különböző kutatások rávilágítanak arra is, hogy az idősök nagy része szeretne megismerkedni

a számítógépek és az internet használatával. Bár hajlandóságukat, lehetőségeiket számos tényező befolyásolja (lakhely, családi állapot, jövedelem, iskolázottság), mégis egyszerűsége törekvő tanfolyamokkal, oktatócsomagok biztosításával, nekik szóló tartalmak elérhetővé tételével be kell őket kapcsolnunk az információs társadalomba, kitágítva kapcsolati esélyeiket, megőrizve aktivitásukat. A közösségi alkalmak, művészeti foglalkozások, nyugdíjas akadémiák, helyi társadalmi fórumok szintén népszerűek az idősök körében, tisztelettel és szívesen tanulnak a fiatalabb nemzedéktől.

Összegezve, mindezekre építve olyan eseménysorozatokat képzéseket, rendezvényeket kell szervezünk, amelyek segítik több generáció együtt szórakozását, együtt tanulását, együttélését.

IV. AZ AGÓRA-PROGRAM, MINT A CSABAGYÖNGYE MŰKÖDÉSÉNEK KÖZPONTI SZERVEZŐRENDSZERE

Az AGÓRA-program Békéscsabán is, mint a többi nyertes városban, egy nagyszabású kulturális innovációs projekt, melynek egyik alappillére természetesen az *infrastrukturális fejlesztés*, a másik pedig egy indikátorokkal alátámasztott, tizenkét éves fenntartási kötelezettséget előrevetítő *közművelődési modell*. Ez a kettősség, - hogy egy megújuló épületnek kell egy előre mutató kulturális programot megalapoznia, illetve, hogy egy új szakmai projekt magával hozza az épített környezet megszépülését, eddig csak remélt lehetőségeket, megnyíló távlatokat jelent egy lokális közösségnek.

A pályázati konstrukció rendeltetése maga után vonja, hogy a tizenkét éves fenntartási időszakban, melyre a következő vezetői ciklus is esik, a projekt alapelveinek prioritásait megőrizzük. Elemzése értelemszerűen a központi épület működését érinti, mely művelődési alkalmainak, látogatottságának, gazdasági eredményeinek vonatkozásában meghaladja a teljes intézményi tevékenység kétharmadát.

1. Az Agóra-program fenntarthatósága

Az Agóra-program három fő célja összefogja a nagyvárosi léptékű települések helyi társadalmának lehetséges sokszínűségét, kulturális közösségi aktivitását és agglomerációs kötelezettségeit.

- 1. A város közművelődési intézményeinek integrálása után **multifunkcionális közösségi központ működtetése**.
- 2. Az Agóra-típusú központ tevékenységével a **közösségi, felnőttképzési, képzési és élményfunkciók** egy komplexumban történő szolgáltatása a lakosság felé, a minél szélesebb közművelődési spektrum egy helyen történő elérhetősége.
- 3. **Területi közművelődési tanácsadó szolgáltató funkció** kiterjesztése, mellyel támogatható a környező kistérségek kulturális-közművelődési alapszolgáltatásainak magasabb színvonalon történő biztosítása.⁷

1.1. Multifunkcionális közösségi központ működtetése

Az Agóra-pályázat egyik alapvető célkitűzése az volt, hogy a projektet felvállaló városokban az új épületek létrehozásával egy időben szűnjenek meg a kevésbé hatékony vagy korszerűtlen kulturális szolgáltató helyek. Ez egyrészt jelentette egy nagyobb épület teljes körű felújítását, másrészt régebbi épületek kulturális szektorból történő kivonását. Ez a racionalizáló törekvés a legtöbb településen, így Békéscsabán is magával vonta kisebb intézmények új központhoz történő integrálását is, mely önkormányzati vagyongazdálkodási, irányítási vagy gazdasági ügyvitel-technikai oldalról igazolható, de a szakmai eredményesség növelése szempontjából nem feltétlenül az összevonás ténye miatt hozhat látható

---

⁷ Ez a békéscsabai kistérség mellett pályázatunk szerint a sarkadi, a békési és a mezőkovácsházi kistérséget jelenti. Utóbbi három, fokozottan hátrányos térség.

eredményeket. Az épületkivonásoknak és az integrációnak az Agóra-program megvalósítási időszakára lényegében már nincs hatása.

Az első programcél vonatkozásában a **multifunkcionalitás**ban rejlő lehetőségeinket kell kihangsúlyoznunk, melyek jelentik egyrészt a kulturális feladatközpontúságra törekvő *építészeti adottságok* kihasználását, illetve jelentik magának a *közművelődési tevékenységnek* a színességét, sokoldalúságát. Az infrastrukturális cél és a szakmai megvalósítás csak nehezen írható le külön-külön, hiszen maguk a sokféleképpen érvényesíthető térbeli adottságok biztosítják a változatos és magas szintű tevékenységi feltételeket, illetve a sokszínű szervezési paletta determinálja e terek kreatív használatát. A multifunkcionalitás három feladat elé állítja az intézményt. Az egyik *a műszaki megoldások működképességének megtartása*, a másik *a funkcionálisan nem megfelelő építészeti megoldások javítása*, a harmadik *a központi épület tevékenységi körének szélesítése*, melyre még számtalan új lehetőség kínálkozik. Ily módon a további nyitásra alkalmas terek és a funkciókból eredeztethető sokféleség előnyeinek együttes alkalmazása sok-sok újszerű megoldást generálhat majd.

1.2 TÉKA. Széles spektrumú szolgáltatások egy komplexumban

Ezeknek az új lehetőségeknek a megvalósulási területe az a funkcióegyüttes, mely lényegében átfogja a teljes Agóra-programot, ezek kiemelten a **közösségi**, a **felnőttképzési**, **képzési** és az **élményfunkciók**. A projekt elvárása hogy ezek a szolgáltatások egy komplexumban, minőségi módon legyenek elérhetőek. A funkciók betöltése az intézmény számára a kiírás meghatározásaihoz illeszkedően a **TUDÁS – ÉLMÉNY – KÖZÖSSÉG – ALKOTÁS** programmal valósul meg.

A fenti három alapfunkció *közös pontokat* rejt, hiszen - bár különböző intenzitással - a többi is **komplex** módon áthatja a másikat, megtalálható benne. Ez a **komplexitás**, a funkciók következetes végrehajtása eredményeként az intézmény tevékenységének alapfogalmává vált, s jellemeznie kell a következő évek tevékenységstruktúráját is.

A **képzési funkció** a korszerű tudásmegosztás és az ismeretszerzés formális és nonformális tanulási folyamatok során érvényesíthető a közművelődési munkában is. Amit a Csabagyöngye Kulturális Központ ez irányú tevékenységében sajátos intézményi jellemzőként szem előtt kívánok tartani, hogy kifejezetten a *komplexitás* elérésének érdekében, a képzési munkában jelenjen meg a másik két funkció is, a közösségépítés folyamatai és a sikerélmény megszerzésének esélye. Ez a szemlélet már a régi Ifiháznak is sajátja volt, egy-egy érdeklődési kör kapcsán nem véletlenül nőttek ki belőle kiváló közösségek, s a közösségeken belül születtek életre szóló baráti társaságok. A teljes körűség érdekében biztosítanunk kell továbbra is, hogy az ismeretterjesztő tevékenységünk, művészeti képzéseink, közösségi munkánk során megszerzett tudás az erre a szintre épülő alkotói folyamatokban válhasson látogatóink számára felhasználhatóvá.

A három alapfunkció közül talán az **élményfunkció** hatja át legszélesebb körben az intézmény mindennapi működését. Ugyanúgy eredménye lehet a rendezvényszolgálati munkának, mint ahogy a képző tevékenységnek, vagy közösségi életünknek. A látogatói visszajelzések alapján a kikapcsolódás, rekreáció, feltöltődés (s van, hogy az elszakadás, kilépés) igényes alkalmainak és körülményeinek biztosítása az új Csabagyöngye Központ egyik legnagyobb erénye a megnyitása óta. Ennek a kulturális szolgáltatói szemléletnek a fenntartása hosszú távon is alapvető feladat. Érdekében komoly belső tanulási folyamatokat kell állandósítanunk a következő években, hogy munkatársaink felkészültek legyenek annak magas szintű és konstans biztosítására, ebbéli erőfeszítéseink képesek legyenek a folyamatos megújulásra, s a fluktuációt kikerülve a hagyományozódásra. Az élményfunkció segítheti az egyén szocializációs hajlandóságát, társadalmi otthonérzetének meg- vagy visszaszerzését. Az extatikus vagy a katartikus élmények természetes, közvetlen formában minőségi programok során érhetők el, felszabadító, ösztönző hatásuk nem csak mentális jelentőségű, de emlékezetessé, pozitívvá teszi az élményt és az élményt nyújtó közeget. Különös példái ennek azok a nagykoncertek, ahol a zenei élmény hatására a közönség hosszabb-rövidebb időre közösséggé képes válni.

Az élményközegben megszerezhető tudás felhasználása többnyire az újraalkotás, az átfogalmazás, a másodlagos kreatív folyamatok során történik, mely a műkedvelő közösségek, amatőr művészeti csoportok tevékenységének egyik gyakori ismérve. Fontos

feladat, hogy ilyen példát nyújtó produkciók megtekintéséből érdekelt csoportjaink ne maradjanak ki.

A **közösségi funkció** szocio-kulturális jelentőségével lett az Agóra-program építőköve. A társadalmi beilleszkedés és szerepvállalás, a közjó támogatása, illetve az identitásélmény jelentősége mellett természetes eleme a rekreációval, feltöltődéssel kapcsolatos hatása, s kiemelkedő a szerepe a tudásmegosztásban, ismeretszerzésben is. A szerzett tudás felhasználásában az alkotói közösségek, illetve a csoportok közös alkotótevékenysége az érvényesítési területe, s ezen belül segítheti az egyéni és a közös sikerélmény megszerzését is.

A komplex folyamatok eredményeinek, az élményeknek és a megszerzett tudásnak vonatkozásában felmerül a további felhasználás, az „újrahasznosítás” lehetősége, amelynek kulcsfogalma a **kreativitás**.

Ezek a **komplexitást** hordozó kultúraépítő funkciók megvalósulásuk során, hosszabb távon mindenképp eredményeznek **kreatív szakaszokat**. Ezek az alkotói teljesítmények munkánk legfontosabb eredményei közé sorolhatók, a **komplexitás** és a **kreativitás** működésünk kulcselemei, a teljességre törekvő tevékenység és a folyamatosság biztosítékai. Én az **alkotás** kifejezéssel aposztrofálnám a fenti összefüggések eredményét, bízva abban, hogy hosszú távon az **alkotás** maga, a másik háromhoz hasonló alapfunkciónkká válhat.

A funkciók beazonosításához az Agóra-projekt kiírása fontos támpontokat adott, nem véletlen, hogy az általam elképzelt jövő tartalomfejlesztési munkái továbbra is a **TUDÁS – ÉLMÉNY – KÖZÖSSÉG – ALKOTÁS** gondolatkapcsolat köré épülnek, s képletesen még hosszú évekig ennek a négy fogalomnak az együttesében tárolhatjuk dolgaink lényegét, mint ahogy annak idején féltett kincseiket, a Bibliát, a Transcius-t, a termőföld papírjait és a tábori képeslapokat tartották a csabaiak a kis faliszekrényben, a **TÉKÁ**-ban.

1.3. Területi közművelődési tanácsadó szolgáltató funkció működtetése

Az intézmény egyben – egyrésztől bővülő funkciói és együttműködési struktúrája, másrészt pedig infrastrukturális feltételrendszerének javulása következtében – alkalmassá válik arra,

hogy a helyi lakosság kiszolgálásán túl a térség területi szolgáltató központjaként megszólítsa a közvetlen agglomeráció lakosságát és a környező kistérségek települései számára is létező, tényleges közművelődési, képzési, szocio-kulturális és program-szervezői, támogatáspolitikai segítséget nyújtson.

Az Agóra-program egyik újszerű elvárása a *kétirányú művelődési folyamatok* beindítása volt, ami egyrészt a körzetben élők bevonását és bevonását jelenti az új intézménybe, annak tevékenységeibe, másrészt az itt születő új tartalmak kihelyezését szorgalmazza a vonzáskörbe.

Ennek érdekében a kiírás megkövetelte a *területi közművelődési tanácsadó szolgáltató funkció* működtetését, mely jellemzően vidékfejlesztést segítő, agglomerációs célkitűzés, és amely szerint a feladat a bevont kistérségekben a kulturális-közművelődési alapszolgáltatások magasabb színvonalon történő biztosításának segítése, programokat, szolgáltatási és módszertani segítséget nyújtva a területi és települési szintű közművelődési feladatot ellátó intézmények, szervezetek számára. A részcélok figyelembe vételével ennek a funkciónak a kiteljesítése a kezdetektől egy önálló egységnek, a **KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉSI SZOLGÁLAT**-nak a feladata lett volna. A pályázat értelmében a szolgáltatás négy kistérséget érintett volna, jelesül a békéscsabai, békési, sarkadi, mezőkovácsházi körzeteket. Kiválasztásukat területi elhelyezkedésük mellett a Csabához való speciális kötődésük is indokolta, hiszen ezekről a területekről tanulnak jelenleg a legtöbben városunkban, és jellemzően annak idején e fiatalok szülei is ide jártak középiskolába, s kötődésük azóta is megmaradt a városhoz. A megoldást végül a Nemzeti Művelődési Intézet működése és a területi szolgáltatás országos hálózatosodása hozta meg, ami valószínű képes kijelölni azt a mozgásteret, ahol egy Agóra-típusú művelődési intézmény is megtalálhatja területi feladatait. A **TÁMOP "Építő közösségek" - B) A korszerű, többfunkciós (multifunkcionális) közművelődési fejlesztéseket szolgáló közösségi programok, együttműködések, új tanulási formák kialakulásának elősegítése** c. pályázati felhívás keretében 30 milliós támogatást nyertünk egy másfél éves ciklusra. A *területi szolgáltatás* első, igazán progresszív megnyilvánulása az lett, hogy a *produktív foglalkozások* egy részét a Nemzeti Művelődési Intézet megyei irodájának segítségével sikerült beépítenünk az NMI **Kapunyitogató** című programjaiba, s Csabacsúdn, Almáskamaráson, Dombegyházán, Geszten, Kisdombegyházán

és Kaszaperen mutatkozhatott be a Musicalcsoport, a Festőiskola, a Vers-zengők és a Kölyökzene csoport, illetve multimédiás közösségünk.

A közösségi művelődési szolgálat pályázat szerinti kiépítését nagyban akadályozza, hogy a Kulturális Központ a nyitástól kezdve nem rendelkezik az erre a célra tervezett negyedik emeleti tereivel. A funkció működtetéséhez elengedhetetlen ennek a helyzetnek a mielőbbi megoldása.

A Csabagyöngye Kulturális Központ egyik alapító okiratban rögzített feladata a **lakóterületi kulturális szolgáltatások** biztosítása, így működésének lényegi jellemzője a **központi épület és a „kisházak” szakmai viszonyrendszere**. Mivel a lakóterületi egységek hasonló szakmai karakterrel rendelkeznek, mint a kistérségek legtöbb településének közművelődési intézménye, ezért a Szolgálat tevékenységének egyik fő irányvonalát természetesen az ő kiszolgálásuk képezheti. Több tapasztalati eredményünk bizonyítja, hogy a kétirányú művelődési folyamatok integrált intézményen belüli alkalmazása ugyanis több lehetőséget rejt magában, mint a „klasszikusnak” mondható központ/telephelyek modell. A gyakorlat tanúságai szerint a projekt eredeti elképzelései szerint az *Agóra* kiáramlik, és befogad. Létezik valami pulzálás, valami folyamatos löktetés közte és a kapcsolati elemek között, ami nem csupán csak egy kétirányú művelődési folyamatot jelent, hanem az intézményegységeket is megmozdítja egymás irányába. Ez az **interaktivitás**, mint fogalom az *együttműködés* mellett a *többszínűség*, illetve a *kölcsönösség*, a *kölcsönös egymásra hatás*, *kölcsönhatás* kifejezésekkel írható még körül. További jellemzői a közös célok, az erőforrás-megosztás, a közös felelősség. A következő években elemzésre vár egy ilyen interaktív rendszer belső kölcsönhatási mechanizmusainak működése, a teljes intézményegyüttes és az ellátott kistérségi intézmények *kishálózat*ként történő értelmezése.

A *főosztály* jellegű szervezeti egység strukturális kialakítása a fenntartási időszak konkrét feladatainak és az intézmény további működésének egyik plasztikus eleme lehet. Kiépítéséhez a helyproblémák mellett a főosztályi modell miatt egyelőre nincsenek meg a jogszabályi lehetőségeink sem, de a *közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 150/1992. (XI. 20.) Korm. rendelet* ezirányú megváltoztatása ügyében már eljártunk az Emberi Erőforrások Minisztériumánál.

2. Közéletiség

» Az elmúlt években bebizonyosodott, hogy egy város kulturális fejlődésével a gazdasági és munkaerő-piaci lehetőségek is könnyebben megnyílnak, melynek eredményeként a városok és térségük lakosság-megtartó ereje növekszik, az elvándorlás mértéke jelentősen csökken. Jelen konstrukció a „kultúra várost épít” elvén alapszik, vagyis olyan települések fejlesztésére irányul, melyek a kulturális alapú városfejlesztés iránt elkötelezettek.« Így kezdődik az Agóra-programot meghirdető **TIOP-1. 2. 1/08/1** pályázati kiírása, utalva a kultúra helyi társadalomban betöltött elvitathatatlan szerepére.

A hazai kulturális erőforrások területén jelentős a még kiaknázatlan tudás, s ennek a ténynek az ismeretében úgy is fogalmazhatnánk, hogy az Agóra-projekt lényegében egy olyan 'varázsló-program' (*setup assistant*), mely a felhasználóját ezen erőforrások kiaknázásával vezetheti el egy magasabb (élet)minőséghez. A „felhasználó” települést egy magasabban fejlett - sokszínű, „sokterű”, fenntartható, kiegyensúlyozott, szervezett - városélethez.

Amikor egy kulturális intézmény feladatkörét vizsgáljuk, lényegében három folyamatot szoktunk kiemelni. Egyrészt az alkotó tevékenységeket, melyeknek célja az új tartalmak létrehozása, vagy a régiak újjáteremtése, másrészt a kulturális örökség megőrzését, védelmét, harmadrészt pedig azt a közösségi szolgáltató tevékenységet, melynek célja a létrehozott vagy megőrzött alkotások eljuttatása a közönséghez, azaz a kultúraközvetítés.

De vajon megállhat-e egy közműveltségi intézmény e tevékenységek határánál, vagy a helyi közösség szolgálatában ki kell terjesztenie működését ennél általánosabb feladatok, a közéletiség irányában? Tud-e önmagánál általánosabb helyi társadalmi tényezővé válni?

Több kutatás, szakmai anyag is bizonyította a korábbi időkben, s az IKSZT-k most többszörösen is aláhúzzák azt a tényt, hogy minél kisebb a település, vagy településrész, amelyen egy intézmény dolgozik, az esetek többségében annál nagyobb annak közéleti szerepe. Úgyis mondhatjuk, annál szinkretikusabb, annál sokrétűbb a feladatköre. Ellát olyan tennivalókat, amelynek nagyobb helységeiben saját intézménye van. Megszervezi, mondjuk az utazó logopédus óráit, a települési veszélyes hulladékgyűjtést, tavasszal vetőmagbörzét csinál, lakossági fórumot a gázbevezetésről, óvodai beíratást és sorolhatnánk még... Lehet azt mondani, hogy ezek nem feladatai egy művelődési otthonnak, attól még ő lesz az, aki

megcsinálja, mert az adott településnek, településrésznek szüksége van erre a tevékenységre. A *köz érdekét* pedig valakinek szolgálnia kell.

A Csabagyöngye Kulturális Központhoz Megyeren, Jaminában, a Lencsési lakótelepen kis közösségi házak tartoznak, ahol mindez igazolható. Az elmúlt két és fél évben azonban egy nagyon érdekes folyamatnak lettünk tanúi. Megnyitottunk egy hatalmas, hatezer négyzetméteres kulturális központot, ahol az alkotó, kultúraőrző és közvetítő munkánk mellett megjelent egy új tevékenységi irány, mondhatni megnyílt egy új dimenzió: olyan szervek, szervezetek keresték egyre-másra a Csabagyöngyét az együttműködés igényével, akiknek közönségkapcsolatai a saját működési területükön, lényegükből, ténykedésükből, speciális adottságaikból fakadóan behatároltak, de egy olyan nyitott közegben, mint amelyet az Agóra-program teremtett, ezek a kapcsolatok maguk is kinyílhattak, kiteljesedhettek. Gyakorlatunk tehát azt bizonyította, hogy a „minél kisebb egy település annál fontosabb a közösségi terének közéleti feladatellátása” gondolat mellé oda kell illeszteni azt megállapítást is, hogy minél nagyobb egy kulturális intézmény, annál nagyobb felelőssége van a közéleti szerepvállalásban.

Békéscsaba szempontjából ezen együttműködések eredménye, hogy sűrűbb lesz a szövet - a közszolgáltatók többször, jól láthatóan, és mindenképp pozitív oldalukról, közönségbarát módon mutatkoznak meg, javítva ezzel a lakosság közellátásról alkotott összképét. Sarkítva: az a szülő, akinek a gyermeke nínözva ül hétvégén a rendőrautóban, miközben ő vidáman beszélget a szolgálattevővel, az elkövetkezőkben valószínű nem fogja szapulni a közbiztonságot, ha csak nem támad rá közvetlen jó oka. A *partner* oldaláról vizsgálva, az együttműködés segítséget nyújthat nyilvánosságának, ismertségének növeléséhez, plasztikusabb megjelenéséhez, arculatának, kommunikációjának kibontásához, közönségkapcsolatainak szélesítéséhez, akcióinak, kezdeményezéseinek hatékonyabb megvalósításához. A *saját* oldalunkon ez a felismerés számunkra új, eddig rejtett, vagy kevésbé ismert tartalomfejlesztési tematikákat jelent, amelyek színesítik, gazdagítják az általunk biztosított kulturális szolgáltatási palettát, és partnerségi kapcsolataink körét is. A *látogatói* oldal pedig a színes – legtöbbször családi – programok mellett, talán olyan tapasztalatokhoz, ismeretekhez is hozzájut egy-egy ilyen alkalmon, melynek eredményeként könnyebben és bátrabban eligazodik majd a hivatalok útvesztőiben.

Közéleti kapcsolataink fejlesztése kapcsán a cél tehát, hogy egy *találkozási felület*té váljunk a helyi társadalom számára. Több olyan intézmény, szervezet van, amely önmagában használóinak, látogatóinak csak megszokott arcát képes megmutatni. Szükséges számára olyan hely, olyan helyzet, amely során más szemszögből is bemutatkozhat. Az intézmény képes egy ilyen felületté válni, amikor egy másik szervezet rajta keresztül kívánja ajtóit, kapuit szélesre tárni. A Rendőrség, a Magyar Posta, a Katasztrófavédelem, a Vérellátó Állomás, a védőnői szolgálat, az Agrárgazdasági Kamara már „ránk talált”, nyíló társadalmi kapcsolataink egyre több ilyen lehetőség kiépítését jelenthetik a következő években, melyeknek különös hangsúlyt ad, hogy átgondolt stratégiával lényegében mindegyiküket saját tartalmi elemeinkhez is hozzákapcsolhatjuk. A vidékfejlesztési események a Hungarikum Klubhoz, a Rendőrség és a Katasztrófavédelem eszközparkjának bemutatói, vagy a Magyar Posta mesepostája a Kölyökszigethez, a Fogyasztóvédelem vagy az Áldozatvédelem általánosabb tanácsadó munkánkhoz illeszthető.

A közös események a partneri szálakat sokkal jobban erősítik, mint ha csak külön oldalú megállapodásokat kötnénk a szigorúan protokolláris kapcsolatok érdekében. Egyúttal ezek a közös események keresettségünket, ismertségünket, központi helyzetünket is megszilárdítják.

V. A KULTURÁLIS KÖZPONT ÉS AZ AGÓRA-PROGRAM EREDMÉNYESSÉGÉNEK FELTÉTELRENDSZERE

A magas színvonalú szakmai munka megőrzésének biztosítása, az élményszerűségnek a látogatók számára történő garantálása két pilléren nyugszik. Az egyik a tervszerűség és a **folyamatok szabályozása**, a másik a **kulturális tartalomfejlesztés**, a harmadik a **minőség**központú munka. Eredményük a garantált színvonalú, intézményi jellegzetességekkel, sajátosságokkal beazonosítható élmény.

1. A folyamatmenedzsment

Az intézmény az igazgatásában és szakmai vezetésében résztvevők irányításával megtervezi, tudatosan menedzseli és fejleszti folyamatait a partnerek teljes körű elégedettségének elérése, valamint a számukra nyújtott értékek növelése érdekében. A működéshez kapcsolódó folyamatok rendszere az intézményi stratégiában és szabályzat-gyűjteményben rögzítettek; útmutatóul szolgálnak a munkafolyamatok elvégzésének mikéntjére, „önjáróvá” teszik a szervezeti egységeket és megkönnyítik az ellenőrizhetőséget, világosan definiálják az adott lépésekért, döntésekért felelős kollégákat, megkönnyítik a szervezeti egységek, munkatársak közötti kommunikációt, elősegítve a hatékonyabb munkavégzést, lehetőséget adnak a folyamatok tárgyyszerű újragondolására és a hatékonyság javítására.

A folyamatok módszeres megtervezése és menedzselése az intézmény egészére kiterjed. A szervezet folyamatainak azonosítása, illetve megtervezése középtávon a fenntartó szervezet elvárásainak tükrében az *Intézményi Stratégián* alapszik. A tevékenységek irányultságának, tartalmának tervezése, szervezése az intézményi stratégiát konkrét cselekvésekben megfogalmazó, éves *intézményi munkaterv* alapján történik. Az éves munkaterv összeállításában valamennyi kompetens munkatárs részt vesz, a szakterületért felelős vezető irányításával. Évközben alkalmazott iránymódosítás az intézményvezetés jóváhagyásával történhet.

A *munkaköri leírások* rögzítik az intézményen belüli tevékenységi- és hatásköröket illetve a felelősségi követelményeket. A jogszabályi környezet vonatkozó rendelkezései beépítettek a szervezet folyamatainak rendszerébe, a belső szabályzatok ezekre figyelemmel és hivatkozással készülnek. A változások nyomon követését az igazgatói titkárság koordinálja. A folyamatok indikátorainak meghatározása szakmai, gazdasági, és projektszintű protokollon alapszik.

Az értékelés rendszerével, melynek alapidokumentumai a belső kontroll szabályzat, éves beszámoló, rendszeres vezetői értekezés, elősegítjük az intézmény törvényes működését, a közművelődési munka eredményességét, a takarékos, gazdaságos, hatékony működést.

A folyamatok értékelésének elsődleges fóruma a havi rendszerességgel összehívott *szakmai vezetői értekezlet*, melyen valamennyi szervezeti egység szakmai vezetője, valamint az intézmény vezetése jelen van. Ennek keretében azonosítjuk és rangsoroljuk a folyamatok továbbfejlesztési, változtatási lehetőségeit. Az innovatív folyamatok, eszközök, módszerek és technológiák megismerésének céljából (is) rendszeres résztvevői vagyunk országos szakmai fórumoknak, ötletvásároknak, kiállításoknak. A szerzett információk közreadása elsősorban digitális tartalommegosztással, ill. belső csoportos találkozók formájában történik.

A szervezési folyamatok meghatározottságát belső szabályozóink (SzMSz, igazgatói utasítások) biztosítják. Az egyéni szakmai célkitűzések, jellemzők a *lebonyolítás* folyamatában válhatnak a közös alkotómunka részévé.

Az elégedettségmérések (résztvevők /látogatók, oktatók, munkatársak stb.) eredményeit beépítjük a vezetői fejlesztési célok, valamint a folyamatrendszer fejlesztésébe, mely az éves munkatervben, projekt-dokumentációkban, belső szabályzók változtatásában nyomon követhető. A változtatások bevezetése többnyire munkaközösségi konszenzuson alapul, amit az adott szakmai vezető vagy az igazgató deklará. Az érintettek tájékoztatása jellemzően személyes vagy csoportos megbeszélés formájában, illetve elektronikusan történik. Amennyiben új kompetenciák megléte szükséges egy adott változtatás bevezetéséhez, a szakmai felkészítést, továbbképzést az intézmény kezdeményezi és biztosítja.

A minőségfejlesztő munka alapja, hogy az előző időszak munkafázisainak tapasztalataiból levont következtetések, s az intézmény által elért eredmények minden esetben a folyamatok továbbfejlesztését szolgálják.

2. A kulturális tartalomfejlesztés

A *tartalomfejlesztés* napjaink egy ismert, gyakran használt kifejezése, amellyel nem csak a nagyméretű számítógépes tudásbázisok, esetleg iskolai tananyag-fejlesztések metódusait, vagy egyes gazdasági folyamatok gyakorlatát tudjuk leírni, hanem egy mindezeknél plasztikusabban meghatározható kategóriát, magát a *kultúrát* is. Új kifejezésként a *kulturális tartalomfejlesztést* használhatjuk, melyben a *kultúra* lényegében maga a *tartalom* – de a

megfogalmazás a gee-k és az oktatáseméleti szakemberek korábbi területfoglalásai miatt e „kifejezésen belüli fogalomisméltés”-re kárhoztat bennünket...

Az általam képviselt szakmai gyakorlat alapját ez a kultúrateremtő fejlesztőmunka képezi. Ahogy az elmúlt esztendőkből, úgy az intézmény életének következő öt évét is erre az alapra kívánom építeni. A *tartalom* megjelenését a *márka*, *brand*, az ahhoz köthető *élmény*, *flow*, és az optimális esetben mindezekből kifejlődő *márkahűség*, *identitás* fogalomrendszerével látom körülírhatónak.

2.1. A tartalomfejlesztő munka elemei

A brand

Egy kulturális teljesítményt értékesé vagy még értékesebbé egy másik kulturális teljesítménytől való különbözősége tehet. Jól tudjuk, ha valamiből egy van, biztosabb a teltház, mintha kettő. Tizenkét egyforma vagy nagyon hasonló kép „*az egy tucat*”. Ám az sem mindegy, hogy ez a tizenkét egyforma vagy nagyon hasonló festmény mondjuk Munkácsy holland életkép-sorozata, és hogy vele szemben egy csendéletet ábrázoló japán kakejiku⁸ függ a falon. Számunkra bizonytalán bármelyik említett „tucatfestmény” többet ér, és fontosabb, mint a távol-keleti selyemkép, még akkor is, ha jól tudjuk, hogy nagy festőnk flamand meséi leginkább pénzért, az 1880-as évek végén a párizsi arisztokrácia egy hóbortja miatt születtek, és mind technikailag, mind eszmény tekintetében alaposan kilógnak az életműből, mondhatni különös elemei annak. A japán alkotás is csodálattal tölt el bennünket, mégis érzünk egy kis idegenséget. Egy egyedi dolog megfelelő társadalmi beágyazottság, azaz gyökerek nélkül inkább csak egzotikum, különlegesség – így öleli az *alkotást a megőrzés és a továbbadás igénye*...

Egy intézményi szakmai modell kialakításánál alapfeladat olyan dolgokat tervezni, amelyek sajátosak, amelyek ezt az intézményt elválaszthatóvá teszik a másfajta és a más hasonló intézményektől. Ezért ki kell alakítani egy jellemző, egyéni arculatot és az arculat mögött egy karakteres működést. Most hosszabb magyarázat nélkül – az arculat, bár jellegzetes, meghatározó, azért mégiscsak kevés. *Egy termék, egy márka, egy tevékenység, egy közösség,*

---

⁸ Kakejuku (hanging scroll) – japán, zárórudakra szerelt, tekerceselhető selyemkép

*egy intézmény nem az arculatától lesz az ami, attól csak beazonosíthatóvá válik. Attól lesz az ami, hogy milyen **minőség**ben tudja betölteni a funkcióját.*

Az élmény

A funkciók betöltése, a *tartalom*, vagy ahogy másképp megfogalmazhattuk, a *minőség* kidolgozása, kifejlesztése adja meg működésünk lényegét, ami persze nem abból áll, hogy kitalálunk és létrehozunk egy kulturális célú közösséget, hanem abból is, hogy működtetjük, hogy gondozzuk, hogy - divatos szóval élve - *fenntartjuk* azt.

Egy kórus nem attól lesz kórus, hogy szerzünk egy karnagyot, aki dalokat tanít, még csak attól se, hogy összeszervezünk egy csapatnyi embert, aki meg is tanulja ezeket a dalokat. Még a kottaolvasás ismerete, meg a szólamok egyensúlya sem elég. Inkább az kell, hogy legyen abban a kórusban néhány ember, aki hiányzik, ha véletlenül nincs ott. Az egyik persze jó, ha a karmester.

Rendszeres látogatóvá válás, „beazonosulás”. Identitás, hűség.

Ennek a munkának eredménye, hogy a nálunk megjelenő látogatók a „szurkolótáborunkká” válnak. Egyrészt mert megfelelőnek, számukra elfogadhatónak tartják az általunk nyújtott tartalmakat, másrészt bíznak abban, hogy ezt a minőséget ezután is megkapják nálunk, harmadsorban, mert kialakul bennük egy „én is odajárok” („mi is odajárunk”) – attitűd, azaz megkezdődik egy *beazonosulási* folyamat, amikor általunk már az is fontossá válik a látogató számára, ami eddig egyáltalán nem, vagy csak érintőlegesen érdekelte.

3. A kulturális tartalomfejlesztés feltételrendszere

A márka, a brand feltétele az **alkalmasság**, az élményé a **minőség**, a hűség, az intézményhez való kapcsolódás pedig csak a közösségekre és az egyénekre szabott **hozzáférhetőség** biztosításával érhető el.

3.1. Alkalmasság

Barabási Albert László a *skálafüggetlen hálózatok* kialakulásának egyik alapfeltételeként határozza meg az *alkalmasságot* és annak szintjeit. Nála a központi jellemzők a *növekedés* és a *népszerűség* -. Ha ezeket az együtthatókat egy mátrix y-tengelyére helyezzük, úgy annak x-tengelyére az Agóra típusú intézmények esetében, így nálunk is

- a *kölcsönhatás* képességének,
- a *komplexitás*nak,
- a *közösség*-, illetve *közönségorientáltság*nak,
- a *technikai kiválóság*nak,
- a *funkcionalitás*nak s ebből eredeztetve a *multifunkcionalitás*nak
- és nem utolsó sorban a *hatékonyság*nak és az *eredményesség*nek

kell kerülnie.

A lényeg, hogy az Agóra-típusú intézményt kialakítása és beindítása során *alkalmassá* kell tenni a program által kiemelt funkciók betöltésére, azután pedig célszerű *működésben* kell tartani a fenntartáshoz rendelkezésre álló erőforrások minél hatékonyabb használatával (emberi/szellemi kapacitás, tárgyasult eszközrendszer és költségvetési volumen).

Az *alkalmasság* a pozicionálás és a beazonosíthatóság feltétele.

A technikai kiválóság, a megszerezhető legmodernebb berendezések használata, állaguk megóvása, az eszközpark folyamatos fejlesztése, a munkatársak szakmai kvalitásainak kiteljesítése. Hatalmas eredmény, hogy a rendezvényszolgálat és a közösségi foglalkoztatások területén is minőségi berendezések állnak rendelkezésünkre.

Alkalmasságunk egy igen fontos ismérvéről külön kell beszélnünk, ez pedig a *funkcionalitás* – *multifunkcionalitás* párhuzama. A kiemelés oka, hogy egyrészt az **épületi-technikai adottságok**, másrészt a **szakmai program sokrétegűsége, többcélúsága** határozza meg a műszaki kiszolgáló munkálatok folyamatait is, azok egymáshoz való illesztésének, egymásra épülésének rendszerét.

A *közművelődés* önmagában is egy *multifunkciós tevékenység*, ezért színtereinek és technikai felszerelésének működtetése során az Agóra típusú intézmények kiemelt figyelmet

fordítanak a sokrétű kihasználhatóság lehetőségeinek megteremtésére, működkéességének biztosítására.

A *funkcionalitás* kérdésében sajnos ki kell mondanom, a beruházások és a garanciális időszak során komoly harcokat kellett vívni a tervezőkkel és a kivitelezőkkel. Különösen a belső áthallásokkal kapcsolatos akusztikai megoldások problémásak, lehetetlenné téve szomszédos helyiségek egyidejű használatát. Ezen a téren saját erőből új technológiai megoldásokat kell kidolgoznunk a következő időszakban, s bővítenünk kell a csoportjaink alkalmankénti kihelyezésének feltételrendszerét is. *Pedig egy közművelődési intézmény multifunkcionális működtetésnek ez talán az akusztika a legfontosabb funkcionális követelménye.*

3.2 Minőség

A magas minőség garanciája az intézményben 2009 óta működő *minőségfejlesztési rendszer*. Eredményességét bizonyítja, hogy 2013-ban, az országban másodikként, Közművelődési Minőség-díjat vehettünk át az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett pályázaton.

Minőségirányítási rendszerünket úgy alakítottuk ki, hogy biztosítsa tevékenységeink kiváló, az ügyfeleink, vendégeink elvárásait meghaladó szintjét, és az ezen igényekhez kapcsolódó követelmények magas fokú kielégítését, a szakmai kihívásoknak való megfelelést.

Munkatársainktól elvárjuk, hogy tevékenységükkel szolgálják a megfogalmazott minőségcélok megvalósulását, és javaslataikkal segítsék minőségirányítási rendszerünk folyamatos javítását, ezzel emeljék szolgáltatásaink eredményességét, színvonalát. A minőségre való törekvés által intézményegységünk a szakmai munka hatékonyságának növekedését, a partnerek elégedettségét valamint gazdasági-közéleti mutatóinak pozitív irányú változását reméli.

- Minőségi körülmények (vonzó épület, színvonalas technikai feltételek, rendezettség).
- Minőségi szervezőmunka (szakmai felkészültség és hozzáállás).
- Minőségi produktumok (értékorientált programok, igényes közösségek).

Az első alapelvünk a **közönség** lehető legalaposabb, minden igényre kiterjedő kiszolgálása, ami a műszaki személyzet belső igényességének meglétét, de legalábbis fokozatos kifejlését jelenti,

A minőségfejlesztés második feltétele a magas fokú, **minőségi szervezethez**, mind a műszaki munkaközösség egészét tekintve, mind az egyéni munkavégzés terén. Ennek biztosítéka a rendszerszemlélet, és az adott művelődési alkalmakhoz rendelhető egyedi megoldások kidolgozottsága, az igényes tervezés. Jelenleg nyomdai előkészítés alatt van egy kézikönyvünk mindenkori állományunk számára *Műszaki folyamatrendszerek a Csabagyöngye Kulturális Központban* címmel, mely a munkabiztonság és eszközparkunk ismertetése mellett a szervezethez lépcsőit is ismerteti.

A tevékenység harmadik feltétele a **minőségi produktumok** nyújtásában való közreműködés. Ez a művelődésszervezők és a műszaki személyzet együttműködésén alapul. Gondolom, nem kell magyarázni, hogy jó produkciót hogy lehet elszúrni egy alulvilágítással, és hogy egy rossz hang nem javul meg attól, hogy kitűnő a hangosítása.

A következő 5 éves időszakban meg kell erősíteni minőség-címeinket, és lehetőleg újabb területeken is meg kell szereznünk az elismeréseket.

3.3. Hozzáférhetőség

- Nyitott terek, széles körű közönségkapcsolatok.
- A szolgáltatások minél szélesebb spektrumának egy helyen történő elérhetősége.
- Átláthatóság, átjárhatóság.
- Akadálymentesítés – „alacsony küszöbök”.
- Információs kapcsolatok
  - Honlap, facebook
  - Hírszolgálat, sajtókapcsolatok
  - Közönségkapcsolatok, „hálósodás”

VI. AZ AGÓRA-PROGRAM EREDMÉNYESSÉGI MUTATÓI

A projekt eredményességének várt hatásai között az *életminőség javításában* és a *népességmegtartó erő* növelésében jutott kiemelt szerep az új beruházásnak. Több területen, különösen a *gyermekek világában*, az oktatási-nevelési intézményeket segítő akciók segítségével csökkenhetett a területi hátrányokból adódó *esélyegyenlőtlenség*, s vele a társadalmi befogadás esélye nőtt. Erre mind a *TÉKA-pályázat*, mind a „*Kicsengetés után*” pályázat szép példákat mutatott. A megtartott foglalkoztatási formák, közösségek (77 népmese, Maszatóló-sorozat) mind a jövő értékei maradnak, s a megszerzett tapasztalatokra új elképzelések, új pályázati anyagok épülhetnek. A *TÉKA* a közösségépítési tapasztalatokkal és az NMI *Kapunyitogató*-jában való részvétellel, a *Kicsengetés II.* az óvodákkal kialakított példaértékű együttműködéssel mintaértékű számomra, az irányok folytatásában. Nagyon fontosnak tartom, hogy a két pályázati modellt úgy sikerült kialakítanunk, hogy az nem csak a központi épület tevékenységeire, hanem intézményegységeink munkájára is építeni tudott. Ezt pontosan az esélyegyenlőség és az életminőség javító szándék miatt nem is lehet másképp folytatni.

Az intézmény kommunikációja jóval erősebb tudott lenni a vártnál, ezért saját eszközeivel pozitívan tudta növelni a *térség ismertségét*, és érdemben tudja segíteni az itt élő lakosság és az együtt élő települések *kohézióját*. A *jobb foglalkoztatási szint* nem elsősorban az épületben megvalósuló képzések kapcsán értékelhető, sokkal inkább a közéletiség, az ide, és itt szervezett tanácskozások, fórumok, s az ehhez kapcsolódó gazdasági szolgáltatások, tájékoztatók azok, amelyek segítik a helyezkedést és az elhelyezkedést...

A rendezvények magas látogatottsága jelentős *vendégforgalmi emelkedést*, s így *turisztikai többletbevételeket* is hozott a városnak. Kifelé irányuló szolgáltatásaink pedig segítették a környező kistérségek magasabb színvonalú kulturális-közművelődési lehetőségeit.

A projekt a következő eredmény indikátorokat határozta meg:

Mutató neve	Célérték
Hasznos alapterület nagysága	6168 m ²
Intézményracionálizálással kiváltott épületek száma	7 db
Létrehozott épület befogadóképessége	1180 fő
Elérhető szolgáltatások száma	45 db
Kialakított szolgáltatásokat igénybevevők száma	203 000 fő/év
Az Agóra szolgáltatásait igénybe vevő: - hátrányos helyzetű kistérségek száma - települések száma	3 db 44 db

Az épület *befogadóképessége* az eddigi tapasztalatok alapján aránylik az érdeklődők igényeihez. A közel 1200 fős érték az egyszerre az épületben tartózkodók számát mutatja, mely még tűzrendészetileg és balesetvédelmiileg is kezelhető.

Utólag látható, hogy a számítógépes oktatóterem kihasználtsága ma már kisebb, mint lett volna a tervezés idején, ezért összekapcsoltuk a szintén kisebb igényt mutató idegen nyelvi laborral. A mozgásos, elsősorban táncpróbákra alkalmas termek száma viszont kicsi, sokkal több ilyen jellegű csoportot be tudnánk fogadni, ha hellyel és idővel bírnanék. Rontja esélyeinket, hogy a termek közötti akusztikai zárások a betonfalak miatt nem sikerültek jól, ezért, hogy egyik program ne zavarja a másikat, több táncpróba marad el a megengedhetőnél (Csaba Táncegyüttes, Nyíri Lajos Táncklub, Tabán táncegyüttes). Ezen mindenképpen változtatni szükséges. Egyrészt a táncterem és Agóra-terem közti falat újra kell hangszigetelni, másrészt meg kell oldanunk ilyen esetekben egy másik próbahely biztosítását az érintett együttesek számára.

A *szolgáltatásokat igénybe vevők számát* az indikátorok 203.000 főben határozzák meg. Úgy ítélem meg, hogy jelen társadalmi körülmények közt ez a volumen tartható. Az egész intézményegyüttes 300.000 fő körüli látogatottsága évről évre elérhető célként határozható meg. Ettől történő eltérést társadalmi szinten csak nagyobb gazdasági visszaesés vagy kritikus politikai viszonyok okozhatnak, míg helyi szinten az intézményi költségvetés

jelentősebb negatív változása, vagy az intézmény nagyobb arányú funkcióváltása miatt csökkenhet a látogatottság az elvárt érték alá.

Az elérhető szolgáltatások számát és típusait a megvalósíthatósági tanulmány készítői elég önkényesen és arányérzék nélkül választották ki. Így történhetett, hogy a teljes rendezvényszervezési terület ugyanúgy egy eleme a 45 szolgáltatásnak, mint egy hordószínpad, vagy egy góliátsakk. Lényegében a kiállítóterek és a gyermekfoglalkoztatást jelentő pontok között is több átfedés van, a komponenseknek nincs egymásra épülésük, kapcsolatrendszerük, még csak áttekinthető sorrendjük sem. A projektmenedzsment már a fenntartási idő alatt(!), az üzemeltető megkérdezése nélkül változtatott meg befogadóképességi és szolgáltatási indikátorokat, amely módosítások nehezíthetik a megvalósítás eredményességét. A pályázati elszámolások, ellenőrzések, egyáltalán az *Agóra-projektnek való megfelelés* szempontjából azonban ez a tartalomfejlesztési halmaz már tény, amit értékelni kell, és fenntarthatóságát biztosítani tizenkét évig.

Az Agóra-program elérhető szolgáltatásai	A megvalósítás értékelése	Fenntarthatóság 2015-2020
1. Felnőttképzés	A 2013. évi LXXVII. törvény a felnőttképzésről, és a 393/2013. (XI. 12.) Korm. rendelet a felnőttképzési tevékenység folytatásához szükséges engedélyezési eljárásra és követelményrendszerre, a felnőttképzést folytató intézmények nyilvántartásának vezetésére, valamint a felnőttképzést folytató intézmények ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról jelzésű jogszabályok jelentősen megváltoztatták a közművelődési intézmények felnőttképzési jogosultságait. A törvény értelmében intézményünk a tervezetthez képest nem tudja megújítani akkreditációját, ezért a felnőttképzési tevékenységet át	Idegen nyelvi laborunk, számítógépes termünk, a fogyatékkal élők oktatóterme és egyéb képzésekre alkalmas termeink hosszú távon biztosítják az egész életen át való tanulás (LLL) lehetőségeit a központi épületben.

	kellett helyoznünk a szintérbiztosítás feladatkörébe.	
2. Idegen nyelvi labor	Az oktatóterem kialakításra került, de mivel „fekete-terem”, azaz nincs benne természetes fény, bérloink körében nem túl népszerű. Oktatástechnikai felszereltsége sajnos a közbeszerzési döntés idejétől számítva nem várt módon avul, nem számít korszerűnek, így az épületben dolgozó nyelvoktató cégek csak ritkán használják.	Az idegen nyelvi képzés aktualitása még hosszú távon jelen lesz a hazai felnőttképzésben, ezért a terem használata, különösen, hogy a számítógépes képzés is ide került, biztosított.
3. Invalidus oktatóterem	A <i>fogyatékkal élők oktatóterme</i> az építéskor kialakításra került, alapfelszereltségét azonban a beruházás nem biztosította teljeskörűen. A kerekesszékekhez méretezett padokon és az indukciós hurkon kívül más speciális berendezés nincs a terembe építve. A helyiség Gubis Mihály képzőművészről kapta a nevét.	A SINOSZ-szal kialakított kapcsolatunk alapján évi rendszerességgel megszervezhetőnek látom a <i>jeltolmács</i> tanfolyamot, illetve az évi 8-10 eseti foglalkozás szám, melyen <i>fogyatékkal élők</i> et fogadunk a teremben, tartható. A technikai felszereltség bővítésére, melyet az illetékes szervezetekkel egyeztetnénk, a 2015-ös és a 2016-os pénzmaradványokból látok esélyt.
4. Multimédia-stúdió	A multimédia-stúdió felszereltsége hiányos, kamerái, keverőpultja, Macintosh-gépei szerény teljesítményűek, napjaink kihívásainak már nem felelnek meg. Az elmúlt évben vásároltunk egy nagyobb teljesítményű Mac-computert, és a 2014-es pénzmaradvány terhére sikerült új beszerzésekkel bővíteni a hangstúdiót is.	Amennyiben reklámtevékenységünk és kreatív ipari törekvéseink terén követni kívánjuk napjaink multimédiás trendjeit, úgy folyamatos fejlesztéseket kell eszközölnünk, melyre a költségvetésben mindig rendelkezésre kell állnia a legszükségesebb keretnek.
5. Tourinform Iroda	A Tourinform Iroda működése másfél évtizedre tekint vissza. Az új épületbe történő költözésével járó kockázatok nem igazolódtak be, látogatottsága, közkedveltsége nem csökkent, viszont maga a rendelkezésre álló helyiség kicsi, messze elmarad más megyei jogú	Az elmúlt tizenöt év turisztikai fejlesztési törekvései beérni látszanak Békéscsabán. Amennyiben a vendégforgalom továbbra is ilyen mértékben nő a városban, a Tourinform Iroda a mostaninál is szűkebbnek

	városok irodáinak nagyságától.	bizonyulhat. Hasonló adottságú megyei jogú városokban jobb feltételek biztosítottak. Egy esetleges helyi TDM létrehozása után új megoldást lesz szükséges keresni az iroda működése számára.
6. Információszolgáltatás és tájékoztatás	Az épület működésének kulcsfeladata. Jól kiépült szolgáltatásokkal fogadja az intézmény látogatóit (jegyértékesítés, animátori szolgálat, telefonos tájékoztatás).	Az információs pult tevékenységének legfontosabb változása a közeljövőre tehető, amikor a központ áttér a digitális teremnapár használatára, illetve két négyórás jegyárus áll munkába, tehermentesítve a szakszolgálati munkát. A változások megszilárdítása, a napi gyakorlat kiépítése várhatóan hónapokat vesz igénybe. Szükségesnek látom megvizsgálni egy saját jegyértékesítő rendszer kiépítését is.
7. Tanácsadások - foglalkozási információs pont - pénzügyi tanácsadás - jogi tanácsadás - pályázati tanácsadás - életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás	A <i>tanácsadások</i> rendszeres elemei mindennapi munkánknak. Általában a Kölyöksziget-játszóházakhoz, ismeretterjesztő rendezvényekhez, szakkiállításokhoz tudjuk kapcsolni őket. A TÉKA-pályázat kapcsán ilyen irányú szolgáltató munkánkat kiterjesztettük <i>önkéntes programunkra</i> is, egy felkészítést és egy tanácsadói-klubot indítva segítők számára.	A lakossági segítségnyújtásnak ez a formája mindig új és új tartalmakkal tölthető meg, ezért hosszú távon alapeleme tud maradni az intézmény szolgáltatási körének.
8. Kék sarok: EU kulturális és kapcsolati pont	Ezt a kiállítási formát leginkább a fenntartható fejlődéshez kapcsolódó rendezvényeinkhez tudtuk kötni.	Évente többször is adódik alkalom arra, hogy az interkulturális menedzsment eszközeivel megismertessük a békéscsabai fiatalokat a kultúrák közötti különbözőségek és a kulturális különbségek kezelésének lehetőségeivel.
9. Zöld sarok:	A kiállítási forma rendszeres része	Amellett, hogy a Zöld-sarkot

Környezetvédelmi pont	családi- és gyermekprogramjainknak, illetve az oktató-nevelő munkát segítő akcióinknak.	továbbra is beépítjük vegyes szerkesztésű gyermekrendezvényeink programjába, 2015-16-ban a 77 népmese-játszótérhez hasonlóan kiépítünk egy hulladékokból készült beltéri gyermekjátszót.
10. Festőiskola	10-15 fős, rajzbakokból, festőállványokból álló készlet, mely mobil, az Agóra bármely pontján elhelyezhető, az Agórától a Kiállítótéren át a szoborparkig, s amely rendszeresen, vagy alkalmi jelleggel áll az alkotni vágyók rendelkezésére. A festőiskola alkalmas rendhagyó rajzórák, szakköri foglalkozások, művészetterápiás együttlétek megtartására. Feladata lehet, hogy az alkotás folyamata mások számára is láthatóvá, és ezáltal vonzóvá váljon. A <i>Festőiskola</i> rajzbakjaival rendszeres és sikeres eleme volt a TÉKA és a Kicsengetés II. pályázatunk „Maszatoló” foglalkozásainak, gyermekrendezvényeinknek.	Ezt a sikeres formát ezután is gyakran tudjuk alkalmazni családi rendezvényeinken, oktatás-nevelést segítő szabadidős pályázatainkon.
11. Kölyöksziget	A Kölyöksziget helyisége az egyik legkedveltebb foglalkoztató-termünk, a hét minden napján, szinte reggeltől estig használatban van. Bútorzata, játéka a jól szolgálják a gyermekfoglalkoztatást. A Központ vegyes szerkesztésű gyermekrendezvényeinek is „Kölyöksziget” a címe.	A terem változatlan üzemeltetésével számolok. Fontos feladat berendezéseinek, eszközeinek védelme, megőrzése, szükség szerinti pótlása. Várhatóan 2018-ban lesz szükség új díszítésre, új bútorokra, új játékpark kialakítására.
12. Kismamaklub	A Kismama-klub kihasználtsága változó. Mivel többszöri kérés ellenére sem sikerült a beruházáskor betervezni az első emeletre egy babakocsi-tárolót, ezért a kisdud- foglalkoztató alkalmakon rendszeresen ezt a szerepet tölti be.	A helyiség berendezése alkalmatlan az igényes közösségi találkozásokra. Új berendezéssel, megújult szemlélettel kell megtöltenünk ezt a termünket is. (Törekvéseinket nehezíti, hogy a Kölyökszigettel

		összenyitott a klubhelyiség, így lényegében egyszerre csak egyik használható.)
13. Családbarát szolgáltatás: Pelenkázási és szoptatási lehetőség	A gyakori kisded-foglalkozások miatt rendszeresen használják a helyiséget. Optimális, jó kialakítású, funkcionális helyiség.	Jó adottságai miatt, a helyiség másra történő használatára nem kerül sor.
14. Ifjúsági Iroda	Az Ifjúsági Iroda az intézmény ifjúsági párbeszédrendszerének szervezőközpontja.	Mivel az Iroda az ifjúság igényeire koncentrál, ezért tevékenységében elengedhetetlen a folytonos megújulás. Az Iroda térben és szolgáltatásaiban megfelelő kerete helyi ifjúsági munkának.
15. Diákklub	A diákklub a városi DÖK fellegvára, de több más közösség is itt tölti szabadidős alkalmait (diákújságírók, BÉFIT)	A diákklub életében nem tervezek semmilyen funkcionális változást. Az itt működő közösségek száma korlátozottan növelhető.
16. Kávézó	A Kávézó a Gyermekélelmezési Intézmény működtetésében üzemel.	A működtetővel mindig éves szerződés rögzíti az együttműködés feltételeit.
17. Pihenőtér	A Kerengő a földszint forgalmas átmenőtere, ahol az ülőbútorok a Diákklub, a Casinó és a Kávézó várakozóhelyeiként használatosak, de kialakítottunk egy 20-25 alkotás kihelyezésére alkalmas kiállítóteret is az épületrész szabad falfelületein	A Kerengő, mint kiállítóteret, a beruházáskor kapott eredeti bútorainál esztétikusabb, a művészeti környezethez jobban illő, kényelmesebb berendezési tárgyakat igényel, melyek beszerzését legkésőbb 2016-ban meg kell valósítani
18. Hírlapolvasó	Az Olvasó foteljei kényelmetlenek, téli időszakban a terasz mürattan karosszékeivel helyettesítjük azokat. Többfunkciójú átmenőtér, hiszen kiállítóterként épp úgy használatos, mint a konferenciák regisztrációs tereként, de koncerteken, előadásokon könyvtár helyként, s pihenőtérként is kedvelt.	Az Olvasó az egyik leginkább szem előtt lévő tere az épületnek, ezért igényes kinézetét, tisztaságát, rendezettségét folyamatosan fenn kell tartani.
19. Táncház	Az intézmény kínálatában az egyik legrégebbi és legnépszerűbb sorozat. A régi Ifiház és a felújított épület az elmúlt 25 évben közel kétszáz alkalommal adott otthont	A táncházak többsége pályázati pénzek segítségével működik

	tánc házi programnak.	
20. Étterem	Az étterem a Gyermekélelmezési Intézmény működtetésében üzemel.	A működtetővel mindig éves szerződés rögzíti az együttműködés feltételeit.
21. Ificasinó	Az Ificasinó országosan is fogalom volt a klubzene világában. Új helye és korszerű kialakítása után azonban funkcióváltásra került sor, ma leginkább társasági alkalmak, ismeretterjesztő előadások, műhelykonferenciák elegáns, közkedvelt otthona.	A terem mai funkciója iránt jelentős az érdeklődés, mind a saját közösségek, mind a bérlők igénye évekre biztosíthatja a megfelelő kihasználtságot.
22. Civil inkubáció	A civil inkubációs tevékenység eredetileg a negyedik emelet két irodájában kapott volna elhelyezést, de a Múzeum beköltözése miatt csak esetlegesen, a közösségi terekben és a Diákirodában tudott végezni ilyen irányú tevékenységet az intézmény. A Jaminai Községi Házban és a megyeri műv. házban jelenleg jelentős civil inkubációs tevékenység folyik, de ezek nem helyettesíthetik az új épület idikátor-kötelezettségét.	A civil inkubációs tevékenység célja, hogy életteret adjon új szervezetek létrejöttéhez, önszervező és adminisztratív feladataik kezdeti ellátásához. A Széchenyi utcai központban helyhiány miatt nem látom ennek a feladatnak a hosszú távú, szakmailag kielégítő biztosíthatóságát. Megoldást az eredeti állapot visszaállítása jelentene, amelyet azonban a nyitás óta kapott új feladatok tovább nehezítenek. Hiánypótló lehetőségként továbbra is a közösséggondozó tevékenység részeként történő eseti szolgáltatások kínálkoznak.
23. e-Magyarország-pont	Tényleges e-Magyarország pont nem működik az új Házban, mivel a programhoz történő csatlakozás feltételei közül a folyamatos szakmai felügyeletet nem tudtuk az elvárt módon biztosítani. Helyette széles sávú free-wifi szolgáltatás érhető el az épületben, és az ifjúsági irodában egy bárki számára használható közösségi PC is rendelkezésre áll.	Az e-Magyarország program koordinálását 2015. áprilisától átvette a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség, s a közeljövőben jelentős változások várhatók a területen, mely nyilvános számítógépes szolgáltatásaink jövőjét is befolyásolhatja. Ezzel kapcsolatos, átültethető elképzelések még nem érhetőek el. A folyamatos

		nyilvános online szolgáltatások szerepe a jövőben is nőni fog, így a területtel kapcsolatos feladataink bővülnek majd.
24. Áldozatvédelmi Iroda	2000. júniusa óta működő tevékenységünk társadalmi bázisa a most már jogszabályi alapon is rendvédelmi körbe kerülő megyei áldozatvédelmi tevékenységnek. Az Agóra-programban kidolgozott célirányos terveink kiteljesítésére a negyedik emelet tereinek kiesése miatt nem volt módunk.	A bűncselekmények áldozatainak jogairól szóló EURÓPAI PARLAMENT és a TANÁCS 2012/29/EU IRÁNYELVE (2012. október 25.), illetve a 2020-as EFOP prioritásként foglalkozik a bűnmegelőzés lehetőségeivel. Amennyiben ennek infrastrukturális feltételeit meg tudjuk oldani, jelentős előrelépésre számolhatunk ezen a területen.
25. Művészeti tevékenység, kreatív ipar	Kreatív ipari tartalomfejlesztő feladataink körébe azok a szellemi tevékenységek tartoznak, melyekhez egyéni alkotókészség, teremtő képzelet, közösségi alapú műhelymunka szükséges, és az alkotófolyamatok során létrehozott kulturális javak hozzáadott értéke esztétikai igényű. A szakterület célja a helyi értékteremtés támogatása, a potenciális és elérhető szellemi kapacitások kiaknázása az alkotói energiák és a hozzájuk kötődő tudásbázis összpontosításával, illetve országos és uniós innovatív folyamatokhoz, áramlatokhoz történő csatlakozás. A teljes tevékenységi kör szerzői jogi függő.	Potenciális területek a középtávú tervezésben: <ul style="list-style-type: none"> ▪ előadó-művészeti produkciók létrehozása, népszerűsítése ▪ divat- és ipari formatervezéshez kapcsolódó projektek ▪ digitális médiatartalmak, számítástechnikai alkalmazások, szolgáltatások létrehozása ▪ családi-, közösségi játékok fejlesztése ▪ kézművesipari tárgyak piaca ▪ hang- és képrögzítés, multimédiás termékek, filmek, videók készítése és terjesztése ▪ könyv- és hangzóanyag-kiadási feladatok ▪ eseményfotózás, vizuális kommunikáció, egyedi dizájn-tervezés ▪ online televízió- és rádióműsorok készítése,

		<p>internetes szórása</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vizuális termékek (klipek, reklámszpotok, grafikai megjelenések) <p>gyártásvezetése, termékmenedzselése</p>
26. Közösséggondozás	<p>A műkedvelő és hivatásszerű művészeti csoportok mellett a közösségek másik része az egészségnevelés, illetve szociális felzárkóztatás érdekében tevékenykedik, míg harmadik részük szabadidős klub.</p>	<p>A központi intézményegységben 50-60 közötti számban tartják foglalkozásaikat állandó tagságú közösségek (klubok, szakkörök, képzések, előadásorozatok, műhelyek,). Az épület nagyarányú kihasználtságának függvényében ennek a számnak a növelését hosszabb távon nem tartom lehetségesnek.</p>
27. „Intelligens-műhely”	<p>Önkéntességre épülő kurzusok megszervezésével munkatapasztalat-szerzést segítő „intelligens-műhely”-ek szervezését kezdeményeztük, melynek kereteiben olyan munkaközösségeket kívántunk létrehozni, amelyek munkanélküli – többnyire pályakezdő – fiatalok számára biztosítanak tevékeny együttműködést, feladatul kapott problémacsomagok hatékony, kreatív megoldására. A műhelyek célja, hogy a munkafolyamatok során a fiatalokat a gyakorlatban érvényesíthető problémamegoldó képességekkel vertezzük fel, s munkahelymodellt teremtve számukra, felkészítsük őket a tényleges elhelyezkedést követő helytállásra. A műhelyek tagjai többnyire nem szakmánként állnak össze egy-egy munkaszervezetbe, a megkapott feladatok megoldására fel kell készülniük, lényegében valamilyen szinten bele kell tanulniuk az adott területbe,</p>	<p>Az első ilyen működőképessé váló műhely az M³ csapata, mely lényegében egy <i>reklámipari kreatív team</i>. Tagjai közcélú foglalkoztatottak és önkéntesek. Két tanácsadójuk a kommunikációs vezető és a kreatív menedzser. Ez a közösség, beleértve a az elengedhetetlen fluktuációt a tervek szerint még kéthárom évig képes működni. A következő témakör a fiatal agrárgazdák, az ifjúságsegítés, vagy a nyomdatechnológia lehet.</p>

	<p>jártasságot, hozzáértést kell szerezniük kinyitva saját lehetőségeiket. Munkájukat tanácsadók segítik.</p> <p>A műhelyeknek magas szintű „e”-háttérrel kell rendelkezniük, hogy minden lehetséges információ könnyen elérhetővé váljék, meggyorsítva, egyszerűsítve, s ezzel hatékonyabbá téve a műhely tagjainak munkáját, együttműködését.</p>	
28. Nyugdíjas akadémia	<p>Az épület nyitása után röviddel még sikerült számítógépes és művelődéstörténeti oktatást szervezni az idősebb korosztálynak, de valószínű a korábbi évek tanfolyamaira mindazok eljöttek, akiket érdekeltek a kurzusok, mert ezen a téren egyre kisebb a korosztályi aktivitás.</p>	<p>A nyugdíjas akadémia új témaköre lehet az önkéntes segítség, a családgondozás és a szabadidő csoportos eltöltésének szervezése.</p>
29. Zöldtetős pihenőterasz	<p>A <i>tetőkert</i> 1100 m² területen pázsittal és évelőkkel betelepített emeleti teraszként készült, pinceszinti esőgyűjtős öntözéssel, pihenőbútorokkal, egy tervezett kis szoborparkkal, illetve a déli és északnyugati szakaszon műszaki objektívációkkal. Megépítésébe számos tervezési és kivitelezési hiba csúszott, melyek kiküszöbölése lassan végére ér.</p>	<p>A tetőkertben több kísérlet indult önkéntesek és közcélú foglalkoztatásúak segítségével. Elindult egy elsősorban mediterrán növényekre épülő fűszerkerti rész kialakítása, néhány ágyásban pozsgás talajtakaró növények elszaporítása, és egy közösségi kerti kazetta megtervezése. A 2016-os évre mindhárom kísérlet hasznos gyakorlattá válhat, biztosítva a zöld felület fenntarthatóságát. 2015-ben megoldandó feladat a déli műszaki tér öntözhetőségének kiépítése, 2018-ig pedig a szoborpark megvalósítása.</p>
30. Színjátszó kör	<p>Az amatőr színjátszás három évtizedes komoly hagyományokkal rendelkezik az intézményben. Ezt jelenleg a Csabai Színistúdió mellett, a nemrég ideköltöző Féling Színházi Egyesület képviseli.</p>	<p>A műkedvelő színjátszáshoz szükséges feltételek hosszú távon biztosíthatók az épületben.</p>

31. Rendezvény- és programszervezés	Az élményfunkciók kiteljesítésének egyik alapeleme a <i>minőségi rendezvények</i> szervezése. A megnyitás óta látható a lakosság ilyen irányú, kiemelkedő látogatottságot mutató igénye.	A nagyrendezvények terén a következő öt évben nem elsősorban az események számának a növelése a cél, sokkal inkább azok <i>művészi és szolgáltatási szintjének</i> további emelése, a helyi lakosság számára az <i>elérhetőség</i> , hozzáférhetőség javítása, beleértve az <i>árstratégiát</i> és a <i>kommunikációs tevékenység</i> kiszélesítését és elmélyítését.
32. Fényképészműhely	Egyrészt a szinte tökéletessé váló technológia fejlődése, másrészt a művészi-szakmai igényesség előtérbe kerülése miatt a fényképészműhelyek reneszánszukat élik. Ez indokolhatja egyes rendezvényeinken ilyen fototéka felállítását (Mikulásfesztivál, vásárok, konferenciák, kiállítások).	Az elkészült fotók digitális továbbítása újabb online-partnereket jelenthet intézményünknek. A fotók egyébként is kedvelt találkozási elemei az internetet használóknak, ezért egy fototéka működtetése a legtöbb nagyrendezvény során indokolt lehet.
33. Bolhapiac	A gyermekrendezvényeken egyszerű pultok, padok állnak rendelkezésre a csere-berékhez (bélyeg, játékok, kártya, szalvéta), és a rendszeres, de más-más áruhoz kapcsolódó, a szakmai tájékozódást is segítő, könnyítő kisebb alkalmi vásárokhöz (edénybemutatók, vetőmagvásár, virágvásár, síbörze, stb.). Leggyakrabban bababörzét tartunk a Kölyökszigetekhez kapcsolva.	A havonta rendezett bababörzék népszerűsége nő. A kisgyermekes családok számára komoly megtakarítási lehetőséget biztosít egy-egy ilyen alkalom. Amíg van rá kereslet, jelenlegi vállalkozói formáját megtartva szervezzük meg. Kisebb csere-beréket más alkalmakhoz is köthetünk (makett-kiállítás, gombfoci-bajnokság, stb.).
34. Hordószínpad	Az egyik pihenőszigethez, vagy a játszóházi foglalkoztatásokhoz csatolva egy hordó alakú, egy (max. másfél)személyes mobil pódium ad bemutatkozási lehetőséget gitárosoknak, énekeseknek, utca-azaz agóra-zenészeknek, szónokoknak, kikiáltóknak.	Ez a mobilszínpad a rendezvénybútorok között szerepel, alkalmankénti használatban.

35. Gyerekjátszó	A beltéri játszótér része a Kölyöksziget nyújtotta szolgáltatásoknak. Elemei között szerepelnek akadálypályák, csúszdák, felfújható vár, kis beltéri kalandpark, labirintus, játéksátrak, és a népi játékokra épülve horgászat, szamár-körhinta, célbadobás, karika-dobó, libikóka, lengőteke, mászóka, összerakók, hintaló, fajtékok, babakonyha... Terveink közül a TÉKA-pályázat segítségével elkészült a <i>77 magyar népmese játszótér</i>	A gyermekjátszóterek sorában a „Hulladékból játékot” játszótér a következő elkészítésre váró fejlesztésünk, melyhez pályázatot írunk ki, ahol a legtalálékonyabb ötletek nem csak megvalósulnak, hanem díjazásra is kerülnek. További terv a „Százholdas pagony” és a „Négyszögletű kerek erdő” elkészítése. A projektek legnagyobb kockázata a tárolásuk, hiszen a pinceszint már megtelt, a máshol lévő raktárból történő szállítás pedig költségnövelő tényező.
36. Modellpályák	A tervezett vasútmodell-pálya és távirányítós kisautópálya a beruházásból nem került beszerzésre, és eddig az intézménynek sem állt módjában a pótlás. Helyette dobozokból építettünk várost, s a Rendőrség együttműködésével egy közlekedési játékot készítettünk, melyhez kisbiciklik, elemes autók állnak a gyerekek rendelkezésére.	A közlekedési modellpálya további fejlesztésre vár és pályázati segítséggel a távirányítós autósjáték elkészítése is reális terv lehet. Emellett a hozzánk költöző KIT Makett Klub, akikkel együttműködésben minden év szeptemberében megrendezünk egy nemzetközi makett-kiállítást.
37. Óriás sakk	Az óriás-sakk vegyes szerkesztésű nagyrendezvényeink szolgáltatásainak része, míg időnként a pihenőtérben állhat egy-két versenysakk-asztal a játék szerelmeseinek rendelkezésére.	Általános rendezvényszolgálati feladatai mellett a most már minden április elején és november végén rendezett társasjáték-napokon mindig rendelkezésre áll az óriás sakk. Évi rendszerességgel tervezek több táblás sakkversenyeket, vagy bemutatókat az Agórában, melynek kiegészítő-kelléke lehet a készlet.
38. Sportjátékok	A beruházás része volt néhány mozgásos játék beszerzése - trambulín, ugrálóvárak, gyermekkerékpárok –, s később	Az épületben nincs lehetőség állandó bowling-pálya elhelyezésére, de egy mobil tekepálya alkalmanként

	<p>vásároltunk pingpong-asztalt, gombfociasztalt, x-bokszt felszerelést, várva a játszani vágyó családokat, ifjú baráti társaságokat. Helyet adtunk többször munkahelyi kollektívák, konferenciavendégek számára késő esti játékokra, és két alkalommal országos darts-versenyre is.</p>	<p>elhelyezhető a multifunkcionális térben, mint ahogy a tervezés alatt álló minigolf-pálya is. Kockázatuk a megfelelő raktározási hely hiánya. Amennyiben sikerül orvosolni az elhelyezési problémákat, a városi versenydarts klub is hozzánk költözik.</p>
39. Kiállítótér	<p>A beruházás során Kiállítótérként sokáig a mai Panoráma-terem szerepelt, de a megnyitás utáni egyik első komoly szakmai tapasztalat az volt, hogy jelen körülmények között a terem nem alkalmas az önálló kiállítótérként való használatra, és a helyiség iránt mutatkozó más irányú igények is a funkcióváltást húzták alá. A Panoráma-terem falain továbbra is rendszeresen láthatók kiállítások, de a helyiségnek már nem ez a fő feladata. Épületünkben kiemelt kiállítótérként a szintén első emeleten, a Hangversenyterem közönségbejárata előtt található Békéstáji Galéria üzemel.</p>	<p>A kortárs művészet közösségi támogatásának legpregnánsabb megoldása a minőségi kiállítóterek minél nagyobb számú biztosítása. Épületünkben három ilyen speciális kiállítótér működését látom biztosítottak – Békéstáji Galéria, Artérium, Panoráma-terem –, míg további alkalmi kiállítóhely lehet a Kerengő, a Hungarikum Klub, az Olvasó, a ruhatár előtti főfal, és az épület bejárati fogadótere.</p>
40. Artérium	<p>Az <i>Artérium</i> részben azt a modellt jelenti, mely szerint épületünk minden közösségi tere és előadóterme helyi alkotóktól származó minőségi művészeti alkotásokkal legyen díszítve (Folyosók, Gubis-terem, Vágréti-terem, Stark-előadó, stb.). Más vonatkozásban <i>Artériumnak</i> nevezzük a Panoráma terem előtti első emeleti galériánkat, ahol általában havi rendszerességgel váltják egymást a tárlatok.</p>	<p>Az esztétikus épületbelső fenntartásának hosszútávon is megfelelő szervezőeleme lehet a művészeti alkotások folyosókon, pihenőterekben, közösségi helyiségekben történő elhelyezése. Ez az alkotások kölcsönvételével, bérlésével, megvásárlásával megoldható.</p>
41. Hangverseny- és előadóterem, multifunkcionális terem biztosította nagy létszámú közösségi rendezvények	<p>A <i>Hangverseny- és előadóterem</i> 408 fős, kiváló akusztikájú helyiség. Kiemelt funkciója a kamarazene, de a szóló- és nagyzenekari hangversenyeket, és a társzművészetek kamaraműfajait is</p>	<p>A minőségi teljesítményekhez az <i>Agóra-terem</i> és a <i>multifunkcionális használat</i> további akusztikai javítása és fénytechnikai fejlesztése szükséges.</p>

	<p>ki tudja szolgálni. Táncszínházi produkciók, prózai előadások fogadására is alkalmas. Építhető nézőtérrel, 12 m belmagasságú, 14x16 m²-es mobil színpaddal, függesztő-rendszerrel, és a színpad mellett díszletszállító ollós emelővel rendelkezik. Hang- és fénytechnikája digitális vezérlésű. Az <i>Agóra-terem</i> 625 m²-es, sokoldalú rendezvénytér, mely a táncversenyektől a szakkiállításokig széles spektrummal rendelkezhet. A Hangversenyterem teljes nézőtere eltolható falak segítségével összeköthető az Agóra-teremmel. <i>Multifunkciós</i> használatuk 1000 fő feletti rendezvények megszervezésére is alkalmas. A termekhez ügyelőpult, három művészöltöző és négy csoportos öltöző, kórus és zenekari gyülekezőtér, megfelelő mosdók és tisztasági helyiségek, a pinceszinten jelmez-, díszlet- és bútorraktár tartozik. A terek technikai átalakítása bonyolult és magas munkaóra igényű.</p>	<p>Fejleszteni kell a helyfoglalási, jegyárusítási és ültetési szolgáltatást (amennyiben ez gazdaságos, és országos online rendszerhez kapcsolható, saját jegyárusító rendszer kiépítése célszerű). A nagylétszámú közösségi rendezvények kiszolgálásához kiemelt beruházásként tervezhető egy ma már alaptechnikai szolgáltatásként kezelt, városi szinten is használható LED-fal beszerzése.</p>
<p>42. Területi közművelődési tanácsadó szolgálat</p>	<p>A térségi közművelődési tanácsadó feladat lényege, a bevont kistérségekben (békéscsabai, békési, sarkadi, mezőkovácsházi) a kulturális-közművelődési alapszolgáltatások magasabb színvonalon történő biztosításának segítése, programokat, szolgáltatási és módszertani segítséget nyújtva a kistérségi és települési szintű közművelődési feladatot ellátó kisintézmények, helyi szervezetek számára. Ezt a tevékenységünket a Nemzeti Művelődési Intézet megyei irodájával együttműködésben végeztük.</p>	<p>A területi ellátást továbbra is az NMI-vel kötött megállapodások alapján tudom elképzelni. Ez egyrészt jelenti, hogy helyet biztosítunk az intézeti képzéseknek, rendezvényeknek, bemutatva az adott témában szerzett saját tapasztalatainkat. másrészt programok kiajánlásával, rendezésével segítjük a térségben rendezett eseményeket. Bár célterületként az Agóra-projektünk négy kistérséget jelöl meg, természetesen az NMI-együttműködés</p>

		szolgáltatásainkat az egész megyére kiterjesztheti.
43. Civil iroda	A civil iroda működésére olyan tervet dolgoztunk ki, mely a tevékenység elvégzését a kialakítandó Községi Művelődési Szolgálat főosztályunk tevékenységi körébe utalja. A gyakorlati munkát sajnos a negyedik emelet elvesztése okozta helyhiány miatt a felújított épületen belül teljességgel nem tudtuk elkezdni. Szűk lehetőségeivel az információs tér és a titkárság próbál technikai segítséget nyújtani a hozzánk forduló szervezeteknek. Amennyire lehetőségünk volt a többi partnerségi tevékenységet kihelyeztük közösségi házainkba.	A közösségek támogatása, segítése intézményünk egyik alaptevékenysége, melynek megoldását a központi épületben is erősítenünk kell a fenntartási időszakban. Ez döntés és alkalmas hely kérdése csak.
44. Projekt Iroda	A projektiroda tevékenysége egyrészt a projektekkel kapcsolatos előkészítő-tervező feladatok és a pályázati tevékenység elvégzéséből áll, másrészt feladata a megnyert pályázatok programmenedzsment munkájának gondozása, az elszámolások elkészítése, a fenntartási kötelezettségek nyomon követése, valamint a minőségfejlesztési munka szavatolása.	A 2015-2020-as EU-támogatásokhoz kötődő operatív programok az előző időszakhoz képest kevesebb közművelődés-közeli, de több, a helyi társadalmat általánosabban érintő közéleti pályázatra adnak várhatóan lehetőséget. Ezeknek a pályázatoknak az előkészítését haladéktalanul el kell kezdenünk, s minden lehetőséget meg kell ragadnunk a teljes intézményegyüttes által megvalósítható elképzelések érvényre juttatásához.
45. Eszközkölcsönző	A Községi Művelődési Szolgálathoz kapcsolódik egy a nagyjából a beruházással beszerzett „Eszköz-kölcsönző”, mely kulturális programok, civil szervezetek, oktatási intézmények és családi közösségek számára biztosít szolgáltatásokat Békéscsaba és a négy kistérség teljes területére.	A jártasságot igénylő berendezések kezelésének elsajátítására (hangtechnika, sporteszközök) szükség esetén önkéntes képzéseket szervezünk.

	Az arzenálba túrasátor, kempingfelszerelések, bográcsok, kerékpárok, parti-sátrak, partikellékek, kerti székek, sörpadosztorok, sporteszközök, mobil kishíradó, dobogók, hangtechnika, csónak, és egyéb használati tárgyak tartoznak.	
--	---	--

VII. SZAKAMI SZOLGÁLTATÁSOK 2020

1. Szakmai és technikai innovációk

Intézményünk *innovatív* szervezet. Ha a korszerű kultúragazdasági trendeket nézzük, a következő időszakot mindenképp három alapvető céliránynak kell meghatározni. Az első fejlesztést a *szinten tartó* és a *minőségfejlesztő* innovációs tevékenység közötti mezsgyére képzelem el.

A 2015-ös év legalapvetőbb stratégiai céljaként az szerepel, hogy látogatottsági eredményeinket meg kívánjuk tartani, amely terveim szerint azt is jelenti, hogy a művelődési alkalmak, fesztiválnapok, kiállítások számát sem kívánjuk majd emelni. Úgy ítélem meg, hogy Békéscsabának és vonzáskörzetének megfelelő mennyiségű program jut, nem indokolja semmi a további számszerű növelést. A lehetőségeket egyébként is behatárolja a *fizetőképes kereslet* – nem fognak többen lakni a környéken, nem nőnek rohamosan a fizetések, még a turizmus imponáló fejlődési mutatói sem hoznak túl sok új nézőt a városba – és persze a minőségi terek *befogadóképessége*... Természetesen vannak általunk még el nem ért rétegek a városban, akiket fontos megszólítanunk, de valószínű, ők a dolgok természete miatt egyébként is elmaradó látogatóink helyét foglalják majd el.

Csekély mennyiségű kapacitásnövekedést tervezünk mind a kiszolgáló személyzet, mind a ráfordítások tekintetében, ezek célja azonban kifejezetten *kvalitásunk emelése*. Minőségfejlesztési törekvéseink középpontjában pedig a *komfortosság* emelése áll. Bármily

ambivalensnek is tűnik, ennek egyik összetevője az uniós szlengben is gyakran előforduló *hozzáférhetőség, elérhetőség* további „akadálymentesítése”. Beleértve az *árképzést* éppen úgy, mint a hátránnyal élők segítségét, vagy a programok, szolgáltatások területi kiterjesztését, „háhozszállítást” (jegyárkedvezmények, belépődíj-mentesség, segítőprogramok, internetes jegyértékesítés, lakóterületi rendezvények, stb.). A komfortszint emelését szolgálja az *esztétikus környezet, az otthonosság*, és – nem szabad szemérmesnek lennünk, amikor kimondjuk - a *kényelem*. Mindezek megadása korunkban már alapelvárás, mint ahogy a magas szintű *technikai felkészültség* is az, tekintettel mind a felszereltségre, mind a kezelői tudásra. (emelt, mobil nézőtér beszerzése, akusztikai fejlesztések, minőségi képrögzítés és vetítéstechnika).

Ezt az otthonosságot, komfortosságot növelő szakaszt két-három éves intervallumra tervezzük, amelyben még van két költségvetési zárás, a szükséges berendezések beszerzésének biztosítására.

A második fejlesztési irány a *költségcsökkentést eredményező beruházásokat* érinti. Ezeknek az innovációknak az egyik része pályázatképes, mint a *mezőmegyeri ház energiagazdaságos nyílászárócseréi*, másik részük viszont valószínű saját erős, hiszen az Agóra-projektből kimaradt fejlesztési elemekről van szó. A központi épület *fénytechnikai parkjának led-fényvetős fejlesztése* azért szerepel első helyen, mert nem egyszeri költségről van szó, hanem egy folyamatos utófejlesztésről, melynek első két tételét már az elmúlt és az idei évben beszereztük. A *ledes* fényvetők energiatakarékos berendezések, a halogénlámpáknak csak töredékét fogyasztják. A másik energiatakarékosságot célzó beszerzés szintén egy, a fejlesztésből kihagyott tételt pótol. Ez egy *intelligens épületfelügyeleti rendszer*, mely magas szinten szabályozni képes az épület energiagazdálkodását. A harmadik tétel egy az Agóra terembe beépíthető praktikus *színpad- és emelvényrendszer*, mely csökkentené az átépítések élőmunka-igényét. A negyedik feladat az egyik (s lehet hogy addigra a másik) intézményi *gépkocsi* cseréje. Ez a *költségcsökkentési beruházási szakasz* végigér az elkövetkező öt éven, s jószerecse lesz, ha a végére ér.

A harmadik innovációs elem szintén a teljes periódusra tervezett, s együttesen érinti a *marketing*-munkát és az intézmény *kreatívipari tevékenységét*. Ez részben háttértevékenységek fejlesztése, részben pedig a közművelődési tevékenységé, s sokszor nehéz is lesz eldönteni, hogy mikor melyik.

Kreatívipari tartalomfejlesztő feladataink körébe azok a szellemi tevékenységek tartoznak, melyekhez egyéni alkotókészség, teremtő képzelet, közösségi alapú⁹ műhelymunka szükséges, és az alkotófolyamatok során létrehozott kulturális javak hozzáadott értéke esztétikai igényű. A szakterület célja a helyi értékteremtés támogatása, a potenciális és elérhető szellemi kapacitások kiaknázása az alkotói energiák és a hozzájuk kötődő tudásbázis összpontosításával, illetve országos és uniós innovatív folyamatokhoz, áramlatokhoz történő csatlakozás. A teljes tevékenységi kör szerzői jogi függő.

Lehetséges területei intézményünkben:

- előadóművészeti produkciók létrehozása, népszerűsítése
- divat- és ipari formatervezéshez kapcsolódó projektek
- digitális médiatartalmak, számítástechnikai alkalmazások, szolgáltatások létrehozása
- családi- közösségi játékok fejlesztése
- kézművesipari tárgyak piaca
- hang- és képrögzítés, multimédiás termékek, filmek, videók készítése és terjesztése
- könyv- és hangzóanyag-kiadási feladatok
- eseményfotózás, vizuális kommunikáció, egyedi dizájn-tervezés
- televízió- és rádióműsorok készítése, internetes szórása
- vizuális termékek (klipek, reklámszpotok, grafikai megjelenések) gyártásvezetése, termékmenedzselése

Kreatívipari tevékenységünkben központi szerepet a multimédiának szánunk, összefűzve az marketing-hátterünk igényes és minél szélesebb körű kivitelezésével. Ennek egyik alapfeladata az intézményegyüttes működésének, a kereteiben megvalósult kulturális és közéleti eseményeknek, teljesítményeknek a dokumentálása. A másik feladat az új értékek teremtése, hangfelvételek, rövidfilmek, klipek készítése. További lehetőségeket látunk könyvek kiadásában, a népi tárgyalkotás termékeinek forgalmazásában és a produkciós menedzsment tevékenység kifejlesztésében.

---

⁹ A műhelymunka lehet közösségi és lehet piaci alapú. Mindkét megközelítés értelmezhető a kreatív ipar vonatkozásában, a közösségi műhelyek általában nonprofit gazdasági kerethez, míg az elsődlegesen piaci célúak a profitorientált szektorhoz köthetőek.

2. Az ITS szolgálatában

Tevékenységünk 2015-2020 közötti céljait Békéscsaba Megyei Jogú Város *Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020* című alapdokumentumának szakterületünket érintő feladatmeghatározásaira építjük.¹⁰ Ezek a meghatározások intézményünk segítségével születtek meg, és kerültek a fejlesztési tervbe, így minden vonatkozásukban tükrözik a helyi társadalomban betöltött szerepünket, az alapellátásban vállalt feladatainkat.

A *Sokszínű közösségi és kulturális élet biztosítása* című 2.2.d számú passzus bevezető gondolatában ezt olvashatjuk: „A sokszínű közösségi és kulturális élet mind a város népesség megtartó, mind pedig turisztikai szerepének erősítése szempontjából fontos.” A Csabagyöngye a következő öt év során elsősorban Agóra-programjának célkitűzéseit figyelembe véve, ezt az interaktív szemléletmódot mind a csabai lakosság lokál patriotizmusának, helyi identitásának erősítésében, mind Tourinform Irodájának, Munkácsy Emlékházának munkájában, mind pedig a kulturális turizmus fejlesztése terén kifejtett erőfeszítéseiben alkalmazza.

1. A *beavatkozási irányok* közül az első az Agóra-program során történt integráció eredményeire kíván építeni, megőrizve az intézményegységek sajátos közösségi feladatait. „Az új, integrált rendszer működési mechanizmusait a 2014-2020-as időszakban kell »finomhangolni«, úgy hogy a lakosság széles igényeit differenciáltan kielégítse, beleértve az alacsonyabb státuszú lakosság hatékonyabb elérését is.” Ez a precíziós munka a folyamatos, szakmailag determinált intézményi kommunikáción alapuló belső együttműködésekre, az intézményegységek közös akcióira épít. Ezeknek a céloknak az elérésére a város TOP-os lehetőségei mellett EFOP-os és GINOP-os pályázati lehetőségek is számításba jöhetnek, különösen a hátránnyal élők közművelődési folyamatokba történő bevonása érdekében.

1.1. „A felnőttek élethosszig tartó tanulásának ösztönzésére, az alapkészségek fejlesztésére építő képzések, szolgáltatások biztosítása a foglalkoztatottság, az esélyegyenlőség, és a szociális biztonság érdekében.” Ez a gondolat egybeesik az Agóra-program alapelvárásaival, ahol ha képzésekről beszélünk, azt általánosságban, mint *informális és nonformális képzéseket* kell értenünk, mely kiterjed az intézményben folyó teljes népművelői munkára, a *szolgáltatások pedig a kulturális szolgáltatások* teljes körét takarják. Ezen a területen a

---

¹⁰ Békéscsaba Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája. = Városkutatás Kft., Békéscsaba, 2014. /soksz./

funkcionális analfabetizmus csökkentése, a bűnelkövetővé vagy áldozattá válás megelőzése, a korai iskolaelhagyás megakadályozása, a társadalmi felzárkóztatás lehetnek a legfontosabb célok.

1.2. A közművelődés hálózatosodása és a közösségi művelődés új útjai mellett az elkövetkező években várhatóan megnövekedő szabadidő segíti a helyi lakosság egymásra történő nyitását, közösségi házaink lakóterületi tevékenységének felértékelődését. *„Közösségi kezdeményezések generálása az öntevékeny polgári közösségek, civil szervezetek munkájának segítésére, a helyi kötődések erősítésére, a közösségi szolgáltatások szakszerű bővítésére, a társadalmi befogadás elősegítésére, önkéntes programok szervezése.”* Kiemelt feladat az önkéntes munka és a „a segítő társadalom” gondolatának népszerűsítése, és új közösségek generálása, nehéz helyzetbe került szervezetek segítése.

1.3. Az elmúlt években három oktatási-nevelési intézményeket támogató pályázatban vettünk részt, s erről a tevékenységi modellről sok hasznos, és jó tapasztalatot szereztünk. Szívesen gondolkodom ennek a tevékenységi vonalnak a folytatásában, fejlesztésében, hiszen az egyik leghatékonyabb lakosságmegtartó erő az élményekben gazdag gyermekkor, és a szülőhely szeretet. *„Iskolabarát, tanulást segítő ifjúságfejlesztési programok, és az egészségnevelést, környezettudatosságot népszerűsítő új tanulási formák kidolgozása, megvalósítása.”* A helyi közéletben betöltött szerepünket kapcsolódási pontjaink, határmezsgyéink közül leginkább az iskolákkal való együttműködéseink, tanulást segítő projektjeink, az egészséges életmódot, lelki egyensúly megőrzését propagáló rendezvényeink, és energiatakarékosságra törekvő fejlesztéseink, környezetbarát működésünk határozza meg.

2. Nem titkolt szakmai célunk, hogy az intézményegyüttes mind a térség, mind az országos kulturális közélet ismert és elismert műhelye maradjon. Ennek érdekében továbbra is művészeti közösségeink magas szintű működtetésével, munkájukra alapuló projektekkel és programsorozatokkal, kreatív ipari lehetőségeink kiaknázásával társítjuk az élményközpontúságot, közösségiséget, ismeretszerzést, alkotómunkát szolgáló mindennapjainkat. Természetesen más helyi intézményekre, szervezetekre is kiterjesztve, ennek a törekvésnek felel meg a stratégiának azon gondolata, mely a műkedvelő művészeti közösségeket, hagyományápoló tevékenységeinket egy magasabb minőségi pontra kívánja

emelni. „A kulturális élet színtereinek a városi életbe való beintegrálása érdekében amatőr-művészeti és népművészeti alkotóházak, kreativitást segítő, tehetséggondozó közösségi terek módszertani központ értékű működtetése a cél (Balassi Magyar Művészetek Háza, Meseház, Csabagyöngye Központ, mezőmegyeri Arany János Művelődési Ház).” Az alkotóházaknak, a műhelymunkának és a művészeti bázis-tevékenységeknek komoly szerepe lehet a helyi és a térségi tehetséggondozásban és a tevékenységek népszerűsítésében.

2.1. „Az Agóra-program fenntartásának biztosítása ugyancsak feladata a 2014-2020-as időszaknak, a Tudás-Élmény-Közösség-Alkotás közösségi művelődési formák továbbfejlesztése irányában, a családbarát, akadálymentes programcsomagok, szolgáltatások kiépítése révén.” Ez a gondolat vázolja fel intézményünk következő időszakra vonatkozó küldetését, jövőképét. A képzési, élmény és közösségi funkciókra építő tevékenységmodell továbbra is meghatározza szolgáltatási területeinket, a családok közös élményszerzése, a hozzáférhetőség pedig a legalapvetőbb megközelítési irányainkat.

2.2. „A helyi civil társadalom részéről igény mutatkozik egy önálló, civilek által használható ingatlan kialakítására, »Civil Házként«. Az önkormányzat számos használaton kívüli ingatlannal rendelkezik, amelyek közül a civil szervezetek közösségének preferenciái alapján kialakítható lenne egy önálló civil központ.” Intézményünk több ízben kezdeményezte már ezt a lépést, melynek helyét elsősorban a város valamely belső területén tudjuk elképzelni, s melyre már több javaslatunk is volt. A Kulturális Központ két évtizedes gyakorlattal rendelkezik az öntevékeny polgári közösségek támogatásában, munkájuk segítségével. Civil Irodánk képzések szervezésével, szakmai tanácsokkal, szervezési munkával segítheti egy civil ház létrejöttét.

3. Az intézményegységek tevékenysége

Ha folytatjuk az ITS tanulmányozását, a kulturális és közösségi élettel foglalkozó szakasz második része leszögezi, hogy a közművelődés területén a szükséges infrastrukturális fejlesztések megtörténtek, a feladat most az új infrastruktúrák „tartalommal való felruházása”, kiemelten a közösségi házak esetében. „Elsősorban a közösségi házak

rendszeréhez kapcsolódik a város kisközösségeinek civil élete, amely a 2007-2013-as időszak nyomán is megmutatta, hogy képes források lehívására a települési kisközösségek céljainak (közterületfejlesztés, közösségfejlesztés, helyi kulturális élet élénkítése) megvalósításához. Ezen kisközösségek 2014-2020-ra vonatkozóan is sok elképzeléssel bírnak a helyi lakosság életét befolyásoló fejlesztések kérdésében.” Ez a kitétel természetesen nem csak a Csabagyöngyét és a Jaminai közösségi Házat érinti, hanem jelzi, hogy a helyi közösségek munkáját további projekt-szintű beavatkozásokkal kell támogatnia intézményegységeinknek.

3.1. A Csabagyöngye Központ tevékenysége

Rendezvényszolgáltatás

Programunk továbbra is a rendezvény szervezés és a közösséggondozás kettősségén alapszik majd. Az év most már hagyományosan a Békés megyei Szimfonikus Zenekar újévi koncertjével indul, s minden páros évben, így 2016-ban, 18-ban és 20-ban az Országos Szólótáncfesztivállal folytatódik. A Magyar Kultúra Ünnepe szintén az év első eseményeinek egyike, amikor a Magyar Kultúra Napjának hetében idézzük fel több a hangversenyteremben és a kiállítási paravánokon is művészetünk gyöngyszemeit. A január 22-i városi ünnepi műsort évről évre a Színházzal váltakozva biztosítjuk. Központunkra, ha ebben nincs más motiváció, többnyire a páratlan években kerül sor. Ezt a Csabai Farsang programjai követik, mely kapcsán korábban többször is megpróbálkoztunk a farsang-farki disznóvágásokkal, bevonva kisintézményeinket is, de úgy tűnik, házipálinka-versenyünk a gasztronómia terén kiütötte ezt a nyeregből. A programsorhoz koncertek, humorestek kapcsolódnak egész hamvazószerdáig. Ebben az időszakban rendezzi a Színistúdió gálaműsorát, és a tervek szerint átkerül hozzánk a Vasutas Koncertfúvószenekar hagyományos évadindító koncertje is. A februári időszakban együttműködési szerződés alapján szintén rendszeres vendégünk a Baptista Kórusok Találkozója. Márciusban több héten át a Békéscsabai Tavasz Fesztivál programsorozata vár ránk. Nyitó programja változó, de általában csabai kötődésű produciókat hívunk meg. A fesztivál állandó képzőművészeti elemei a helyi alkotók számára meghirdetett Vándorkiállítás, és egy vendég művészeti műhely bemutatója, melyet rendre egy másik fesztiválszervező városból hívunk meg. A koncertek között a klasszikus zene épp

oly kedvelt műfaj, mint a jazz, vagy a Csípős Blues Klubbal közös hétvége blues-muzsikája. A Tavaszi Fesztivál intézményünk legkiemelkedőbb eseménye, így negyven fölötti eseményszámának magas szinten történő megvalósítására kiemelt figyelmet kívánok fordítani. Új műfajként rendszeres elemmé tesszük a kortárs táncprodukciókat, melyre tapasztalataink szerint nyitott a város közönsége. A tavasz rendre hoz egy-egy nagyprodukciót is. Itt a cél, hogy a csabaiak egy országosan vagy nemzetközileg is kiemelkedő teljesítményt láthassanak. A választást megkönnyíti, hogy az Agóra-program hatására olyan, korábban nem volt táncszínházi vagy könnyűzenei koncertturnék indulnak, melyeknek méltó helyszínt biztosítanak ezek az új kulturális központok. A tavaszi szünet környéke a Scherzo Musical színpadok Országos Fesztiváljának, melynek megrendezése két évtizedre néz vissza, és városunk Pápával váltva, minden második évben rendezi meg azt (2016, '18, '20). Május elején most már rendszeres bedolgozó vagyunk a Lakótelepi SE által szervezett *Táncfesztiválnak* majd május végén a *100xszép Fesztivál* és a *gyermeknap* eseményei következnek. A páratlan években június elején szervezzük meg az *Erkel Sándor Kórusfesztivált*, mely nem csak a kiváló helyi kórusok számára biztosít bemutatkozási lehetőséget, hanem ilyenkor több vendégkórus is érkezik, s ezután is hívunk egy professzionális együttest a gálakoncertre. Idén először, július első felében a Csaba Parkkal közösen megrendezzük a város „névnapját”, a *Csaba Napot*, mely terveink szerint egy vidám, kedves játékokkal, koncertekkel és sok vizes programmal eltöltött hétvége lesz. ugyanebben az időszakban kerül sor új kezdeményezésünkre, a *Big Band Találkozóra* is. Amennyiben elképzeléseink beválnak, a csabai nyár és a vízparti teraszunk egy kellemes és rendszeres színpoltjává válhat a program. Ebben az időszakban indulnak táboraink, melyek közül a *Sakk-tábor* a legnépszerűbb. Július közepén kezdődik az ötven napos *Főtéri Nyár* programsorozatunk, koncertekkel, táncbemutatókkal, gyermekelőadásokkal, kiemelve a *Fröccsöntő Hétvégét* a csabagyöngye-szürettel, a *ZENIT fúvóskoncertjeit* és az *augusztus 20-*hoz köthető ünnepi programokat.

Szeptember végén a korábbi évekhez képest kikerekedik a *Szent-Mihály napi Itthon vagy!-hétvége*, a *Halfőzőverseny* és a megyeri birkanap mellett a Meseház Boldogságbetakarító Ünnepe is ekkor kerül sor. Ekkor kezdődik a *Garabonciás Napok* is, majd október 1., a Zene Világnapja és Advent első vasárnapja között zajlik most már hagyományosan az *Őszi Művészeti Hetek* programsorozata, nívós koncertekkel, irodalmi programokkal, a *Csabai*

Szalon kiállításával és a lencsési Digiporáma-fesztivállal. Ekkor kezdődik a *Filharmónia Kelet-Magyarországi Kht.* bérletes évada is, melynek Hangversenytermünk ad otthont. Decemberben előbb a *Mikulásfesztivál*, majd az ünnepi programok sokasága következik életünkben. Azt tapasztaltuk, hogy a novemberi-decemberi időszak szintén alkalmas *megaprodukciónak* fogadására. A téli szüneti időszaknak fontos új elemei azok a *játszóházak*, melyek megkönnyítik a kisgyermekes szülők számára a hosszú, TV előtt töltött napok változatosabbá tételét.

Rendezvényszolgálati munkánkban meghatározóak a szervezői ajánlatok, melyek most már általában egy évvel előre láthatók, így programjainkat is ilyen időszakra előre vetítve göngyöltjük.

Az egyes éveket kötjük nagyobb évfordulókhoz is. 2017-ben lesz a *Reformáció 500* éves évfordulója, melynek országos ünnepi eseményeit már készíti elő az Evangélikus Egyház. Ebben az évben, az Erkel Sándor Kórusfesztiválon, a reformáció éveit idéző professzionális kórus meghívását tervezzük. Intézményünk konferenciahelyszíneként került számításba. Ekkor ünnepeljük *Arany János* születésének 200. évfordulóját is, ami elsősorban a Magyar Kultúra Napján, a Költészet Napján és más irodalomhoz köthető alkalmakon lesz szervezőerő.

2018-ban *a város újratelepítésének és evangélikus gyülekezetének 300. évfordulójáról emlékezünk meg*, a 2019-es év pedig *Napóleon-év* lesz, a császár születésének 250. évfordulója miatt. 2020-ban bizonyos uniós programként idézzük meg a 250 éve született *Beethovent*, illetve komoly programsorozatok várhatók *II. János Pál* születésének 100. évfordulóján.

Munkácsy Kulturális Negyed

A kulturális negyed létrehozását intézményünk kezdeményezte a Múzeum, a Emlékház, a Malom, a Széchenyi liget, a Könyvtár és a Csabagyöngye ölelte területen. Fővállalkozója mostmár az Önkormányzat, de kimunkálásában a Kulturális Központ is jelentős feladatokat kap.

A brand-építés középpontjában a kiválasztott terület és felépítményeinek illetve szervezeti körének potenciális lehetőségei állnak. A tervezés során ennek az infrastrukturális és szellemi közegnek az alkalmassá tételét kell szem előtt tartanunk.

Olyan kulturális környezetet kell teremtenünk, amely magas kölcsönhatási képességekkel rendelkezik minden lehetséges irányban. A nyilvánosság terén izgalmas, a maga nemében is különleges jelenség, amely folyamatos megújulási képességgel rendelkezik.

Nyitott gondolati tartalmakat hordoz, amely könnyen meg- és felismerhető, beazonosítható, tehát a helybélieket illetően közösség-, látogatóit tekintve pedig közönségorientált.

21. századi színvonal, összehangolt esztétikai hatások, technikai kiválóság jellemzik; kialakítását, működését tekintve szigorúan funkcionális, kihasználhatóságát viszont elemeinek multifunkcionalitása teszi eredményessé, hatékonyá.

Fő megközelítéseink:

- *Munkácsy nemzeti érték*
- *Munkácsy és Liszt barátsága*
- *Munkácsy modernitása*
- *Legendáriuma*

Az élményszerzés lehetősége egy desztináció működésének az alapja, azonban mindez csak minőségi körülmények között képes megvalósulni, kifejtteni a várt hatást.

Az élmények biztosításának további feltétele a szervezettség, a pontosság, az ezeket működésben tartó flexibilitás, és egy magas szintű változáskezelési képesség. A minőségi szervezőmunka minőségi produktumokat kell, hogy létrehozson és működtessen, hogy az élmény a vendég számára garantált legyen. Láthatóvá kell tennünk egy kreatív város képét, mely pezsgő, változatos kultúréletre, egyeztetett programkínálatra, együttműködésekre, szervezettségre, műhelyekre, közösségekre, s az ebből fakadó kisugárzásra és az ezt tükröző színek, formák harmonikus világára épül...

A Negyed területének egy nyitott terekre épülő, átjárható, részletes tájékoztató eszközökkel ellátott kulturális turisztikai övezetnek kell lennie, minden fogyatékosra odafigyelő akadálymentesítéssel.

Művészettörténetileg, várostörténetileg, vagy a Munkácsy életrajzzal alátámaszthatóan egyes elemei szervesen kapcsolódjanak egymáshoz, a festő emléke, szellemisége érthető, bárki számára elérhető formában, a lehető legtöbb ponton jelenjen meg.

A látogatókat egy stílusosan szerkesztett, barátságos hatású vizuális közeg fogadja sok zöldfelülettel, pihenésre, kikapcsolódásra alkalmas, díjmentesen is használható közösségi térelemekkel.

Kiemelt projektünk a MUNKÁCSY EMLÉKHÁZ és az OMASZTA PARK felújítása illetve „A PINCÉTŐL A PADLÁSIG” - Munkácsy Mihály és a XIX. század polgári és kismemesi élete Békéscsabán – című turisztikai attrakció- és szolgáltatásfejlesztés a Munkácsy Emlékházban. Emellett tervezünk könyvkiadást, színterápiás központot, és egy Munkácsy szimfónia megíratását.

Közösségi Művelődési Szolgálat

A Közösségi Művelődési Szolgálat munkájának gerincét a *projektfejlesztő* és a *területi munkát támogató tevékenységek* képezik, illetve kiemelt feladata a *nonprofit szektor* szakmai segítése is a következő időszakban. A szintén feladatkörét képező *lakóterületi munkánk* koordinációja erősíti az intézményegységeink közötti együttműködéseket, és hozzájárul az AGÓRA program adottságainak kiaknázásához. A *térségi közművelődési tanácsadó* tevékenység feladatunk ellátásához napi szinten együttműködünk a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Irodájával.

Az *Áldozatvédelmi Iroda* prevenciós programjait (előadások, tanácsadások) továbbra is végzi partnerei segítségével, akik közül a legszorosabb kapcsolat a Békés Megyei Áldozatvédelmi és Bűnmegelőzési Egyesülettel van. A segítő foglalkozásúak részvételével kerül minden évben megrendezésre az Áldozatvédelmi Konferencia. Készül egy EFOP-os projektünk, melynek célja, hogy a Békéscsabán és környékén élő veszélyeztetett fiatalok jól hasznosítható, könnyen elérhető információkat, módszereket, képességeket szerezzenek arról, hogyan előzhető meg az, hogy kriminális cselekmények áldozatává, illetve elkövetőjévé váljanak, megerősítsék önvédelmüket, fokozzák védekezőképességüket. További cél, hogy a már kriminális cselekmény áldozatává vált személyek segítő szolgáltatáshoz jussanak.

A *Csabai Civilek Irodája* a továbbiakban is működteti az öntevékeny állampolgári szervezetek támogató szolgáltatási rendszerét. A korábbi Közkincs kerekasztalunk mintájára 2016-ban ki szeretnék építeni egy új *kistérségi közösségi hálót*. Az Agóra-program részeként az Irodához kapcsolódik egy „*Eszköz-kölcsönző*” is, mely kulturális programok, civil szervezetek, oktatási intézmények és családi közösségek számára biztosít szolgáltatásokat Békéscsaba és igény szerint a négy kistérség (békéscsabai-, sarkadi-, mezőkovácsházi-, békési kistérségek) teljes területére.

Ifjúsági munka

Intézményi alapfeladatunk a fiatalokkal való törődés, mely Ifjúsági Irodánk és Diákklubunk tevékenységében illetve az *ifjúsági párbeszédrendszer* számos elemében nyilvánul meg.

Az iroda 1997-es létrehozása óta ellátja az *Ifjúsági Információs Pont funkciót* a városban, célja kapcsolattartás a fiatalokkal és a fiatalokkal foglalkozó szakemberekkel, információgyűjtés és továbbítás, a gyermek- és ifjúsági korosztály felkészítése a párbeszédrendszerben való részvételre, a felnőttek szemléletének formálása.

A *Békéscsabai Diákönkormányzat* diákérdekképviseleti szervezet 1995 őszén alakult. A DÖK lényegében a város fiatalságának lelke, és intézményünk ifjúsági munkájának mozgatórugója. Aktivitása függ ugyan az adott tanévben csatlakozó diákok felkészültségétől, lelkesedésétől, a közösség megtartó erejétől, de húsz éve mégiscsak fut ez a szekér, és most a csapat a legjobb úton halad.... Békéscsabai Diákönkormányzat, a DÖK-segítők munkaközössége és a Patent Diákiroda közös szervezésében, a diákok vezetésével 1998 óta évente kétszer megvalósuló program a *Városi Ifjúsági Parlament*. A Diákönkormányzat tagjai rendszeresen felkészítésen vesznek részt, hogy a VIP szekcióit sikeresen tudják levezetni.

Közösségfejlesztő tevékenységének középpontjában olyan formális és informális csoportok létrehozása, segítése áll, melyek egyrészt válaszokat adnak az ifjúság körében jellemző problémacsomagokra, másrészt lehetőséget biztosítanak a kapcsolatteremtésre, csoportos kommunikációra. Új kezdeményezésünk a *mEGYETEM Klub*, de itt dolgozik a *BÉFIT* és az *AFS* is. Az iroda résztvevője a *Kábítószerügyi Egyeztető Fórumnak*, rendszeres kapcsolatot

tart az iskolákkal, a városban működő ifjúsági közösségekkel, civil szervezetekkel. A *Diákönkormányzat-segítő Pedagógusok Munkaközössége* országosan is egyedülálló érdekképviseleti szervezete az iskolai diákönkormányzatokat segítő pedagógusoknak, s legfőbb partnere a Patent Diákirodának és a városi DÖK-nek. Az 1998 óta változó intenzitással jelenik meg a CSAK című városi diákújság, melyhez mindig tartozik egy kis szerkesztői csapat, akiket most, és remélhetőleg hosszú távon a Békésfi internetes magazin karolta fel.

A Csabagyöngye Kulturális Központot a közösségi szolgálat fogadószervezete, melynek adminisztrációját, szervezését a Diákiroda látja el.

Pályázati munka, projektirodai tevékenység

Intézményünk a hazai és az uniós pályázati alapok kiírásaira egyaránt érvényesíti pályázatfigyelő és projektíró tevékenységét. A terület munkafolyamatait pályázati referens koordinálja, nagyobb projekttervek kidolgozásában ideiglenes szakmai teameket alakítunk. Uniós pályázataink gondozását az intézményi munkatársak köréből kialakított projektmenedzsmentek látják el.

Pályázati úton első sorban az intézményi kulturális alapfeladatok ellátásához, valamint szervezetünkhöz kötődő civil közösségi élet működtetéséhez igyekszünk forrást teremteni. Mivel a 2014-2020 közötti időszakban jelentős uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. úgy ítélem meg, hogy a ciklus során átgondolt, következetes pályázati munkával képesek leszünk több témában is támogatások lehívására.

A korábbi hét éves periódushoz képest – melynek a legfőbb célja a leszakadt régiók felzárkóztatása volt – a most induló ciklusban az EU más célkitűzéseket vállalt. Az összes tagállamnak a 11 célhoz kell igazítania saját fejlesztési terveit, így a tervek szerint a 28 ország fejlődési tendenciái egy irányt mutatnak majd. Kiemelt üzenetei a *helyi érdekű gazdaságfejlesztés, az erőforrások térségben tartása, foglalkoztatás-bővítés, valamint integrált gazdaságfejlesztési beavatkozások*, előre nevesített projektekkal és gazdasági szereplőkkel, sokszínű eszközrendszerrel.

Ide kapcsolódhat a TOP helyi emberi erőforrásfejlesztése, a fenntartható városfejlesztés a megyei jogú városokban, és a TOP 7. prioritásai a közösségi szinten irányított fejlesztések támogatására. Figyelemmel kell lennünk arra, hogy a Társadalmi Operatív Program elsősorban a helyi aktivitásra épül.

Az Emberi Erőforrás Operatív Program kapcsán a *gyarapodó tudástőke* megszerzéséhez kapcsolódó kiírások elsősorban a korai iskolaelhagyás csökkentésével, kompetencia és személyiségfejlesztő programokkal, illetve a nevelés eredményességének, hatékonyságának növelésével, nem formális és informális tanulási alkalmakkal foglalkoznak, s mivel ezeken a területeken a korábbi években már sikeresen pályáztunk, ezért az elkövetkezőkben is terveink között szerepel oktatás-segítő ISKOLABARÁT projektek készítése.

A GINOP-ban megjelennek a *felnőttképzési*, tanúsítványt adó képzések, míg az alapkompenciákat fejlesztő (funkcionális analfabetizmus leküzdése) „*light LLL*”, amihez nem kell akkreditáció, az EFOP kiírásai között található majd meg. Szintén a GINOP infrastrukturális pályázatai segíthetik a Munkácsy Emlékház *örökségvédelmi* törekvéseit, a *Munkácsy Negyed turisztikai attrakcióit*. Az EFOP TANODA programja nem kifejezetten a kulturális területnek szól, de a kedvezményezett körben megjelennek a kulturális intézmények is. A kiírás várható első megjelenése 2015. októbere, de a pályázathoz speciális sztenderdeknek kell megfelelni, melynek előzetes vizsgálatát nem halogathatjuk.

Fontosnak tartjuk, hogy az intézmény EFOP-os és TOP-os lehetőségei bekerültek az Integrált Településfejlesztési Stratégiába. Ebből kiindulva az EU-s pályázati ciklusban a következő előzetes tervekkel számolunk:

- Új pályázati és projektépítő munkamegosztás kialakítása kiemelt figyelemmel a hazai és helyi illetve az EU-s források teljes körű pályázat- és projektkiírás figyelésére.
- A kulturális tartalomfejlesztés új lehetőségeinek kidolgozása a közösségi folyamatokban, mindezek minőségfejlesztési érvényesítése.
- „TOP és EFOP kompatibilis” mintaprojektek kidolgozása, bevezetése, köztük egy áldozatvédelmi és egy tanulást segítő pályázat mielőbbi, előre történő elkészítése
- a „Családbarát kulturális intézmény, családbarát közösségi ház” követelményrendszer kidolgozása

- A Meseház aposztrofálása Kreatív központként/ alkotóházként az SzMSz-ben, a bázisszemléletű projekt kidolgozása
- Akciócsoport kezdeményezése a közösségirányított helyi vidékfejlesztési és közösségfejlesztési modellek kidolgozására, elsősorban a csabai tanyavilág lehetőségeinek kibontására
- Nyíri Lajos Tánc-tehetséggondozó Központ kialakítása– szinkretikus oktatás 5-9 éves korban (orkesztika, „népszerűbb” balett alapozás, etnikus tánc, színpadi táncok)

Korábbi pályázataink fenntartási kötelezettségeit szerződés szerint tervezzük és teljesítjük.

Közösségek

2014-ben elkészült „99”-es, közösségi munkánkat reklámozó plakátkampányunk, melyet minden ősszel egy kiadvány is követ majd. Közösségeink száma ma már 120 körül van, s az új cím - 111! - a folyamatosan száztíz körüli, az intézmény berkeiben tevékenykedő csoportra utal, melyeknek a fele a Csabagyöngye központi épületében dolgozik. Ebből 40 saját csoportunk, tizenhét pedig önálló jogi személyiséggel, de a mi rendszeres segítségünkkel végzi tevékenységét.

A következő időszakban is törekszünk *kiemelt közösségeink* működési feltételeinek maradéktalan biztosítására jelesül a *Nyíri Lajos Táncsportegyesület és táncklub*, a *Csabai Színistúdió*, a *Calandrella Kamarakórus*, a *Csaba Big Band* működésére. Természetesen a nálunk dolgozó önálló művészeti csoportok sem esnek más elbírálás alá, hiszen együttműködéseink az intézmény művészeti életét színesíti. A *Szimfonikus Zenekar*, a *Békéstáji Művészeti Társaság*, a *Bartók Vegyeskar*, a *Chopin Kórus*, a *Féling Színház*, a *Csabatánc* és a *Tabán* táncgyűttesek a város művészeti életének meghatározó együttesei, részei mindennapi életünknek, és rendszeres vendégei különböző alkalmainknak, fesztiváljainknak.

Általános klubjaink közül kiemelném az *Önkéntes és tanácsadó Klub*, az *Igényes Zenei Élet (IZÉ) Klub*, a *Nosztalgia Tízek Klubja* munkáját, míg a hobby-csoportok közül a *Rejtvényklub*, a *Sakk-szakkör*, az *Érmegyűjtők Köre*, az *Anime Klub*, illetve a *Levendula Kreatív Klub* munkája hordoz hosszú működési lehetőségeket.

A *Csabai Hungarikum Klub* tevékenysége megújításra vár, melyben a helyi értékek előtérbe kerülése, a pályázati lehetőségek bővülése segíthet. A *Pálinka Klub* tevékenysége a résztvevők komoly szakértelméről tanúskodik. Az egészségnevelés terén a *Rehabilitációs klub*, a *Szíves és hypertónia klub*, *Gerinctorna*, a *Lassú torna (Csi-kung)*, az *Egészség Klub*, a *KerekPárt Bringa Klub* fejt ki komoly, hosszabb távra számot tartó tevékenységet.

A Kölyökszigeten működő kiscsoportos foglalkoztatások új műfajt teremtettek életünkben, melynek legnagyobb nyertesei a legkisebbek: a *Kids Club*, a *Pici Maci Muzsika*, a *Kerekítő*, a *Bábos torna*, a *Mesetánc*, és a *Varázsének*. Szintén a gyermekkorosztály örömeire tevékenykedik a *Vers-zengők* és a *77 magyar népmese műhely*.

Intézményegységünkben működő, vele együttműködésben álló önálló szervezetek közül nemrég költözött hozzánk a nagy múltra visszatekintő *KIT Makett Klub*. Rendszeres vendégünk a *Polgári Civil Egyesület*, a *Szemián Sámuel Egylet*, és a *Szlovák klub* is. A fiatalok hasznos időtöltését segíti a *BÉFIT Klub*, és a *Talentum Egyesület*.

Az *Egyensúly AE Egyesület* a '70-es évek óta működik nálunk, az *Oriens 2000 Alapítvány* 1992 óta segíti a művelődő közösségeket, tanulni vágyókat.

A központi épület közösség gondozó tevékenysége az infrastrukturális feltételek és az optimális találkozási időszakok közel nyolcvan százalékát fedi le. A következő évek feladata, amellett hogy a fenti csoportok fenntartásáért dolgozunk, a fennmaradó kapacitások kihasználására törekvő közösségfejlesztő tevékenység. Szigorúbban kívánom megkövetelni a jogi személyiségű közösségekkel kötött együttműködési szerződések megkötését, tartalmuk megalapozottságát és rendszeres, évenkénti felülvizsgálatukat.

3.2. Arany János Művelődési Ház

A Művelődési Ház idén ötven éve szolgálja a megyeriek kulturális életét, melyről programsorozattal emlékezünk meg. Aktív közösségi élet jellemzi a Házat, a különböző kiscsoportok és klubok foglalkozásait sokan látogatják, és fontos szerepe van a kerület hagyományainak ápolásában, átörökítésében is.

A Ház életében a következő időszak legfontosabb feladata a *'26-49'-es korosztály bevonása a művelődési folyamatokba*. Ennek érdekében egy háromutas közösségfejlesztő projekt kidolgozását és lebonyolítását tervezem, melynek alapja a 2014-ben végzett közösségi felmérésünk, s annak tapasztalatai. Céljaink elérésére használunk egyrészt egy tízfoglalkozásos találkozó-sorozatot, növeljük a műsoros családi programok számát, illetve önkéntes tanácsadó klubunk segítségével megpróbáljuk feltárni a település rejtett közösségi csatornáit.

Tovább kell fejlesztenünk a település népi iparművészeti hagyományait, a *„megyeri kézműves falu”* gondolatát. Ezt alátámasztja az ITS-ben olvasható kiemelt cél is, miszerint a kulturális, közösségi, és kézműves hagyományokra támaszkodva erősíteni kell a városrész önálló identitását. A komolyabb műhelymunka beindításához szerszámok berendezések beszerzése, külön alkotó- és kiállítóhelyiség kialakítása szükséges. Külön feladat a településen dolgozó hivatásos kismesterek, népi iparművészek közös marketingjének megszervezése, együttműködések kialakítása.

A hagyományos rendezvények közül törekszünk a *nemzeti ünnepek* mellett a *Városi Nyugdíjas Piknik*, a *Szent György-napi sárkányeregetés*, a *Megyeri Majális*, valamint a *Szent-Iván éji tűzugrás* magas színvonalon történő rendszeres megszervezésére. A kézműves műhely tagjainak segítségével *húsvétkor*, *anyák napján* és *gyermeknapon* játszóházat hirdetünk minden évben. Idén új kezdeményezés a **Népzenei találkozó, melyet a Csaba Nemzetiségi Néptáncgyűttessel** A *Szent Mihály napi rendezvény* a birkafőzés és az agrárismeretek jegyében telik majd, míg a *Márton napi bál* és az *ádventi időszak* a helyi népszokásokat eleveníti fel időről időre.

A Házban *fiókkönyvtár* működik, melyet a Megyei Könyvtárral együttműködve szervezünk, s a Ház programjai között művészeti bemutatókat, kamara-kiállításokat is találunk.

A közösségi élet meghatározó csoportjai a *Mezőmegyeri Nyugdíjas Klub*, a *Hagyományőrző Asszonyklub*, az újjáalakuló *Arany Színkör*, a *Körösök Völgye Vitézi Bandérium*, a *Teaház*, és a

Baba-Mama Klub. Mozgásos csoportjai a shotokan-karate, a gerinctorna és az alakformáló torna. Az új közösségek támogatása is fontos feladat a következő időszakban, köztük a *Rímszerda*, a *kézimunka szakkör* és a *népdalkör*. Az intézményben tartja foglalkozásait, főzőtanfolyamait a *Lisztérzékenyek Békés Megyei Közhasznú Egyesülete*, és a *Vöröskereszt VII. kerületi Alapszervezete*.

A művelődési háznak több esemény kapcsán is együttműködése van a *Mezőmegyer Sportjáért Egyesülettel* és az *Összefogás Mezőmegyerért Egyesülettel*, akik aktívan támogatják a helyi kulturális- és sportéletet.

A *Mezőmegyeri Hírmondó* a művelődési ház saját, sokszorosított tájékoztató kiadványa, mely 700 háztartásba jut el, tájékoztatva a lakosságot a helyi eseményekről, programokról.

3.3. Jaminai Közösségi Ház

A Közösségi Ház feladata Békéscsaba legnagyobb városrészében az ott élők kulturális szokásainak, igényeinek kielégítése, lakosai számára közösségi szintér biztosítása, valamint a városrészi öntevékeny szervezetek munkájának, működésének segítése és a velük történő rendszeres, elsősorban kulturális célú együttműködés.

Az intézményegység közösségi ház jellegét igazán az adja meg, hogy itt talált otthonra a Jamina Szövetség, mely tizennégy jogi személyiségű szervezetet tömörít (Békéscsaba Jaminai Polgárőr Egyesület, Békéscsaba Városi Nagycsaládosok Egyesülete, Békéscsabai Fiatalokat Támogató Egyesület, Egyensúly AE Egyesület, Életfa Kulturális Alapítvány, Közös Pont Egyesület, Zenebarát Felebarátok Közhasznú Alapítvány, „Nyitott szemmel” Közhasznú Egyesület, Homo Faber Alapítvány, Tűz-kör Közhasznú Kulturális Egyesület, Békéscsabai Gazda Nyugdíjas Egyesület, Matróz Horgászegyesület, Közoktatási Szakértők Békés Megyei Egyesülete, Nefelejcs Népdal Kör, Salsa Műhely Egyesülete). Ez a sokoldalú önkéntességet szolgáltató helyzet tipikus, és jól szervezett közösségi művelődési gyakorlatot alakított ki a Házban, a közös programoktól a működés nagyfokú társadalmasításáig. Ennek a modellnek a stabilizálása, hosszútávon történő fenntartása lehet a Közösségi Ház következő öt évének lényegi feladata.

A Táliber alapítvánnyal karöltve szervezünk egy *önkéntes képzést*, segítők, aktivistáink számának növelése érdekében. Abból kiindulva, hogy az első programunk, mely öt éve indult az Andrássy úti Társaskörben, a mai napig működőképes, ez a kezdeményezés is sikerrel kecsegtet.

Rendhagyó órák, csoportos foglalkozások és táboraink, köztük a napközis tábor kapcsán erős kapcsolatot tartunk az Erzsébethelyi iskolával és az óvodákkal. Célom, hogy az EFOP-on keresztül olyan tanulást segítő pályázati konstrukciót sikerüljön nyernünk, mellyel a jaminai iskolásokat, óvodásokat is új és új élményhez juttathatjuk.

Évről évre megrendezzük a Nagycsaládos Egyesület batyus bállal egybekötött családi farsangját, a Jamina Szövetség által szervezett műsoros Tavaszváró-t, a Húsvéti családi játszóházat, a Baba-Mama Klub nyárköszöntőjét, és a Szövetség tagszervezeteinek adventi és karácsonyi programjait.

Megszervezzük a hajdani, komoly sikereket megért Jaminális új változatát, a *JamiNap-ot*, mely egy családi hagyományőrző program a közösségi ház körül.

Az intézményegységben, új építése ellenére két tradicionális csoportunk is működik, melyek fenntartása szinte városi kultúrtörténeti szempontból is felelősségünk és kötelességünk. A *Stark Adolf Kertbarátkör* idén 55 éves, s évtizedek óta dolgozik Jaminában a *Népi Díszítőművész szakkör* is.

A Házsal egyidős, vagy az annál is újabb csoportjaink iránti érdeklődés fenntartása, növelése szintén fontos szakmai kihívás. Ebbe a körbe tartozik a fiatalok szabadidejéről gondoskodó *xD Ifi klub*, a *Varázsmező Kreatív Kézműves Klub* vagy az új konyhát birtokba vevő *Ízvadász főzőklub*. A jaminai védőnők segítségével működik kéthetente a *Baba-Mama Klub*.

Népszerűek a Házban folyó képzések, az alakformáló torna, a gerinctorna, a jóga tanfolyam, az elsősegélynyújtó tréning, s a pici babáknak szóló Varázsnépek – Énekvarázs. Hosszútávon szeretnénk egy *közösségi kert-programot* beindítani.

A Közösségi Ház egyben a *Jaminai Telpülésrészi Önkormányzat* otthona, rendszeresen itt a *lakossági fórumok* és a képviselői *fogadóórák*.

A fiatal intézmény életében a következő évek kiemelt feladata a *marketing kommunikáció* erősítése, mert bár a közösségi ház léte ismert a városrészben, de sokan nincsenek tisztában az általa biztosított kulturális és közösségi lehetőségekről. A fejlesztéssel kapcsolatban egy minden helyi lehetőségre kiterjedő marketing-tervet készítünk, és az öt éves időszakban rendszeressé tesszük a megyerihez hasonló tájékoztató kiadvány szórását Jaminában.

3.4. Lencsési Közösségi Ház

A Közösségi Házat 1991-ben alapította a városi önkormányzat, szakmailag önálló, gazdaságilag részben önálló intézményként, azzal a céllal, hogy kiszolgálja a *Lencsési lakótelepen élők* művelődési igényeit, biztosítsa a közösségek működési feltételeit. A Ház két lépcsőben 2002-ben és 2006-ban tovább bővült, jelenleg az intézményegység 350 m²-en fogadja látogatóit.

A Lencsési Közösségi Ház kiemelt feladata a következő években, hogy kidolgozzon és levezényeljen egy olyan, kifejezetten a Lencsési lakótelep hagyományait fókuszba állító projektet, amely heteken, esetleg hónapokon át megmozgatja az ott élőket, eredményeként informális közösségek, családok dolgoznak együtt, s a projekt végére kirajzolódik a városrész története.

Évről évre sorra kerülő rendezvényei sikeresek, s bár leginkább a környékben élőknek szólnak, a város más részeiről is szívesen érkeznek résztvevők. Az év első nagyobb rendezvénye mindig a Magyar Kultúra Napjához kapcsolódik. *Családi játszóház* havi rendszerességű esemény, mint ahogy a *Lencsési Pódium Sorozat* is évente többször is várja vendégeit. Minden év májusában találkozhatunk az *Egészség hét a Lencsésin* című eseménysorozattal.

Az intézményben működő csoportokra építve szervezik meg a kisház munkatársai a *farsangi* és az *Erzsébet-Katalin napi bált*. Az intézményegység legnagyobb látogatottságú szabadtéri rendezvényei a *Gyermeknap előzetes*, a *Szent István napi előzetes*, az *András-napi Kolbászparádé* és az *ádventi időszak* ünnepi eseményei.

A *Lencsési Galéria* a *fotóművészet* legjelentősebb térségi kiállítóhelye, de természetesen emellett képző- és iparművészeti tárlatoknak is helyt adnak a Ház termei. Minden évben

meghirdetésre kerül a „*Csak tiszta forrásból...*” című *premfotó-pályázat*, mely nemzetközi érdeklődésre is számot tart, és a Községi Ház országos szintű rendezvénye, a *Digiporáma Fesztivál*. A tevékenységi körhöz kapcsolódó *Márvány Fotóműhely* az elmúlt időszakban országos szinten is jelentős szakmai és közösségi munkát végzett. Kvalitásai alapján városunk *kiemelkedő művészeti csoportjai* közé tartozik. Az előadások, képbírálatok mellett tagjai rendszeresen ott vannak az országos kiállításokon, és gondozzák saját kiírásaikat, pályázataikat. Munkájuk eredményeként a Lencsési Községi Ház a megye ismert fotós bázisintézménye. Szinte hagyomány már, s remélem azzá is válik, hogy a Magyar Fotográfia Napját a központi épület Kerengőjébe szervezett kiállításukkal ünnepelik.

A közösségi élet centrumában a város egyik legnépesebb közössége, a *Lencsési Nyugdíjas Klub* áll. Az intézményben tevékenykedik a 20 éves *Kertbarát kör*, a *Természetjáró kör*, és a *Csipkeverő klub*. A *Jóga*, a *Meditációs*, a *Baba-Mama*, a *Paleolit-klub* és az *Ifjúsági horgászklub* is rendszeres otthonra talál az intézményben. A Községi Házban, lehetőségeinkhez mérten folytatnunk kell azt a gyakorlatot, hogy a közösségek által befizetett tagdíjak jelentős részét visszaforgassuk azok szakmai munkájába.

Az intézmény évről évre meghirdeti kezdő jóga-, nyugdíjas alapfokú számítógépezői tanfolyamait, a *Fotósulit*, valamint a korosztályonként megszervezett egészségvédő *tornákat*. Keresettségé miatt az intézmény életében kiemelt szerepe van az *angol nyelvet tanuló csoportoknak* és a *nyári kézműves tábornak*.

Az épület helyet biztosít a *Lakótelepi Tömegsport Egyesület* alkalmainak, a *Városi Polgárőrség* összetartásainak, s kiváló kapcsolatot ápol a *Lengyel Nemzetiségi Önkormányzattal*, együtt emlékezve meg a Lengyel Alkotmány ünnepéről, és a Lengyel Függetlenség Napjáról.

A Lencsési Községi Ház lehetőségeihez mérten minden rendelkezésére álló eszközzel segíti a *József Attila-lakótelepi Településrészi Önkormányzat* munkáját, helyt adva szervezéseinek, a képviselők fogadóóráinak és a lakossági fórumoknak. Ahhoz, hogy a Ház a huszonöt év alatt kivívott rangját megtartsa, saját pénzügyi eredményei mellett szüksége van a város Oktatási, Közművelődési, Ifjúsági és Sport Bizottságának és a Lencsési részönkormányzat rendszeres támogatására.

3.5. Meseház

Az épületegyüttes közösségi ház és múzeumpedagógiai kiállítóhely - Schéner Mihály Kossuth-díjas képzőművész meseművészeti hagyatéka, népi bútorok, Lenkefi Konrád bábművész emlékkiállítás, Ványai János népművész fazekasműhelye. Három örökségvédelem, a 20. sz. elejéről származó népi építészeti épületből áll, benne 4 kiállító-terem, 6 foglalkoztató, 1 vendégszoba, szép udvarokkal.

Az intézmény két épületegysége maga a Meseház és a Nemzetiségi Klubház. A *Schéner Mihály* Munkácsy-díjas képzőművész által megálmodott és megalkotott Meseház a gyermekek kreativitásának otthona több szempontból is egyedülálló kulturális, művelődési kezdeményezés. A két egymással felelő parasztház több funkciót tölt be: *kiállításoknak* ad otthont és *kézműves műhely*: emlékezik Lenkefi Konrád bábművészre és Ványai János fazekasmesterre. Tágas udvara családi napok, táncházak, játszóházak és nyári táborok kiváló helyszíne. A podsztynás Nemzetiségi Klubház a helyi népi építészet remeke.

Az épületegyüttes kiemelt feladata a *gyermek közművelődés* (honismereti, népművészeti, hagyományőrző, zenei) rendezvényeinek és a *nemzetiségi közösségi élet* alkalmainak szervezése. Tevékenysége területileg is bázisértékű. Meglévő és új elemekből széles körű program kidolgozását tervezem, mely alapján a Meseház a gyermekfoglalkoztatás és a kézművesség terén *alkotóházi* minősítést érhet el. Ennek egyik fontos eleme lehet a munkatársak kiváló kezdeményezése, a *gyermekeknek szóló irodalmi és alkotópályázat*, melyet idéntől országos hatókörrel hirdetünk meg.

A Meseház családi programjai között megtaláljuk a minden hónap első szombatján rendezett, „*Apáról fiúra*” című hagyományőrző délutánt. *Muzsikáló udvar* címmel Meseházi Zenei Esteket szervezünk a nyár folyamán, Békéscsabán ritkán látható előadókkal. Udvarán, a hagyományokhoz híven ősszel tartjuk a *szüreti mulatságot* és a Schéner Mihályra emlékező *Boldogságbetakarító ünnepet*. Terveim szerint a későbbiekben ezek a programok kapcsolódnak a Kulturális Központ intézményegyüttesének Szent Mihály napi programsorához.

A gyermekrendezvények közül ki kell emelnünk a „*Nyitott hét*” eseményeit, a kézműves programokat, a *húsvéti és a karácsonyi ajándékkészítő hetet*, és a két városi versenyt, a *mesemondót* és a *népdaléneklésit*. Táborainkban a népi kézművesség, a magyar történelem,

és a néptánc játsszák a főszerepet. A *Ványai János fazekas kör* a gyermekek mellett felnőttekkel is foglalkozik. A Ház egyik ismert decemberi programja a *Tréfás mesemondó verseny*.

Az *értékőrző programok* között kiemelkedik évről-évre a *Magyar Kultúra Napján* tartott megemlékezés, a *Népmese Napja*, a *Népzene 24* sorozat, és a „*Felcsík házhoz jön...*” *tánc*tábor az Andrassy úti táncházaival.

Időszaki kiállításaink között megtalálhatók pályázataink, alkotótáboraink, művésztelepünk anyagai, de kiállítjuk a Munkácsy Múzeumtól kapott relikviákat éppen úgy, mint ódon padlások kopott kis rejtélyeit.

Külhoni kapcsolataink felölelik a Kárpát-medence határon túli vidékeit, *Erdélyt*, a *Vajdaságot*, *Kárpátalját* és a *Felvidéket*. *Nemzetközi művésztelepünk* meghívásai szintén ezeket a területeket érintik.

Helyi nemzetiségi kapcsolataink között a *Csabai Szlovákok Szervezete*, a *Szlovák nyelvi társalgási kör* és a *Szlovák nyugdíjas klub* foglalkozásai a leggyakoribbak. A helyi román önkormányzattal mesemondóversenyt szervezünk, míg a *roma* gyerekeket óvodájukon, iskolájukon keresztül vonjuk be programjainkba. A *német* önkormányzattal a következő időszak feladata a rendszeres együttműködés kiépítése.

Közösségeink többsége hosszú évek óta intézményünkben dolgozik, a legfiatalabbaktól a legidősebbekig. Így az *Alkotó Fiatalok Műhelye*, a *Fiatalok Népdalköre*, a *Reiki klub*, a *Grafológia kör*, a *Nyugdíjas klub*, a *Csaba Pávakör*, és a *Forgórózsa Alkotócsoport*. Ki kell emelnünk a *Filmklub* és a *Jazzklub* programjait.

Nálunk dolgozik *Vöröskereszt IV. kerületi szervezete*, a *Haán Lajos Honismereti és Helytörténeti Egyesület*, a *Körösvidéki Sporthorgász Egyesület* és a *Városi Bélyeggyűjtő Kör* is.

A Meseház új eleme, az alig száz méterre található, felújított *Molnár-ház*, mely Békéscsaba legrégebbi lakóháza. A kis épület is közösségi célokat szolgál.

3.6. Munkácsy Emlékház

1994-ben, Munkácsy Mihály születésének 150 éves évfordulóján nyílt meg a Munkácsy Emlékház Békéscsabán, a Gyulai úton lévő Steiner-Omaszta kúriában, melyben a művész inaséveit töltötte. A Munkácsy Emlékház alapfeladata a *19. századi kishemesi életmód* bemutatása, *Munkácsy Mihály művészetének* megismertetése és múzeumpedagógiai, múzeumandragógiai feldolgozása minél szélesebb körben. Hosszú idő után folyamatba került a telekkel szomszédos, igényes faállománnyal rendelkező, korabeli arcát sejtető *Omaszta-park* Emlékházhoz csatolása.

Az intézmény munkatársai az elmúlt években sokat dolgoztak a *„Pincétől a padlásig – egy kúria élete”* című négy lépcsőből álló pályázati programon, mely sajnos egyelőre csak részleteiben valósulhatott meg. Jelentette a pince igazi borospinceként való felújítását, az épület belső renoválását, és a hajdani padlások terménytároló funkcióinak bemutatását. Céлом, hogy az öt éves ciklus alatt ezt a célunkat is teljesítsük, mint ahogy a zöld szalon freskójának restaurálását is, melyre húsz éve pályázunk a legnagyobb állhatatossággal.

Az év folyamán az állandó kiállítás megtekintése mellett számtalan művészeti programmal gazdagodhatnak az Emlékház látogatói.

Nagyrendezvényeinek sora: az *Asszonyfarsang*, *Munkácsy-kortárs* kiállítása a nagy festő születésnapján, a műhelykonferenciával egybekötött *Kishemesi Otthonok Országos Találkozója*, a *Múzeumok éjszakája* és a *Múzeumok Őszi Fesztiválja*. Rendezvényekkel, bemutatókkal, előadásokkal emlékeznek meg az év során a *Műemléki Világnapról*, a *Múzeumi Világnapról*, a *Magyar Fotográfia Napjáról*, a *Kulturális Örökség Napjairól* és a *Magyar Festészet Napjáról*.

A Ház továbbra is alkalmat ad *„Vendégek a szalonban”*, *„Új utakon Munkácsy nyomában”*, *„Alkotó Nők Köre”* sorozatainak, és a *családi napokat* is folytatja Farsang, Húsvét és Karácsony témakörben. Az Emlékház hátsó épületében működik BMZ vezetésével a nemzetközi pályázatokon is sikerrel induló *„Kisfestők”* gyermekrajz-szakkör.

A Munkácsy Emlékházban tovább folytatjuk *múzeumpedagógiai programjainkat*, az óvodások számára rendszeresen szervezünk művészeti foglalkozásokat, míg az általános iskolások a korabeli bálokról és az ünnepi tárgyak készítéséről hallhatnak évről-évre előadásokat. Folytatódnak tematikus sorozataink a középiskolások számára is. Felnőtteknek rendszeresen indítunk ismeretterjesztő művészettörténeti sorozatokat, amelyhez időnként

hétvégi festészettechnikai képzéseket is szervezünk. Több eseményünk célozza meg a családok részvételét, de szívesen várjuk a fogyatékkal élőket is speciális programjainkkal.

3.7. Külterületi tevékenység

Intézményünk 2008 óta foglalkozik a csabai tanyák világával. Készítettünk két felmérést, egy kistérségi tanyafejlesztési programot, több pályázatot, s keretet adtunk több tanyafórumnak is. Az alapszolgáltatások részének tartom, hogy egy ilyen volumenű intézmény, mint a Csabagyöngye, foglalkozzon egy három ezres lakóközösség sorsával... A következő években intézményi erőből kisebb kulturális szolgáltatásokat szeretnék kijuttatni a tanyai emberek közé (tanácsadások, agrártájékoztatók, közösségi programok), mely segítheti őket élethelyzetükben, illetve biztosítanám tanyai gyerekek beutaztatását gyermekprogramjainkra. Segítjük BMZ Vandhátton és Sikonyban élőket megmozdító, gazdasági ünnepekhez, évszakváltáshoz kötődő eseményeit. Emellett figyelemmel leszünk a tanyavilágot érintő vidékfejlesztési pályázatokra, pályázati tanácsadással segítjük a hozzánk fordulókat.

2016-tól együttműködési szerződés alapján közös tevékenységet folytatunk a *gerlai faluházzal*.